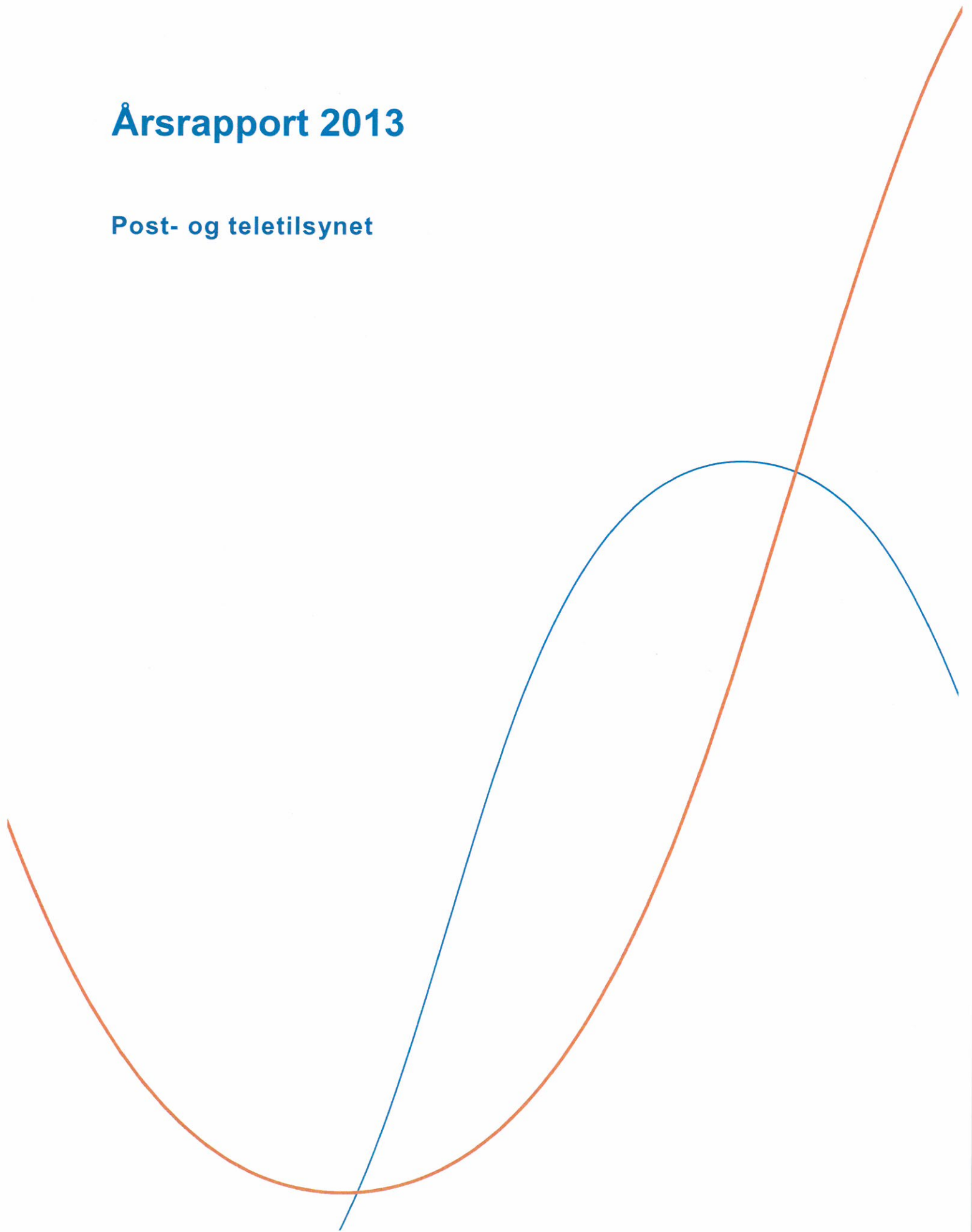

Post- og teletilsynet
Norwegian Post and Telecommunications Authority

Årsrapport 2013

Post- og teletilsynet

2013 i korte trekk

Utviklingen i post- og ekomarkedene i Norge har i 2013 først og fremst vært preget av to trender: sterkt fallende volum i brevmarkedet, og sterk vekst i mobil datatrafikk. Disse to trendene har vært tydelige i flere år, men skjøt ytterligere fart i 2013.

Høsten 2013 varslet den nytiltrådte Regjeringen Solberg at Norge ville implementere EUs tredje postdirektiv, som innebærer full liberalisering også av postmarkedet. Dette har ikke hatt noen praktisk innvirkning på Post- og teletilsynets (PTs) arbeid i 2013, men tilsynet har bistått Samferdselsdepartementet (SD) med utkast til ny postlov, som er ventet å bli behandlet i Stortinget i 2014.

Sommeren 2013 trådte den reviderte ekomloven i kraft, og tilsynet har derfor i 2013 behandlet saker både etter ny og gammel versjon av regelverket. Flere store saker, blant annet om tilgang til og betingelser for leie i Telenors mobilnett, har vært behandlet. Ny regulering i bredbåndsmarkedene ble også notifisert til EFTAs overvåkingsorgan, ESA i 2013, og den viktigste endringen var at Telenor i fremtiden også må stille sitt fibernett til disposisjon for utleie til andre aktører som vil levere konkurrerende tjenester på dette området.

Sikkerhet og beredskap i elektroniske kommunikasjonsnett har preget arbeidet i PT mer enn noen gang tidligere. Der er en stor, og økende, interesse for og oppmerksomhet rundt at elektroniske kommunikasjonsnett er forventet å virke under alle forhold, både i hverdag og krise. En befolkning som i stor grad «alltid» er på nett, krever dekning og kapasitet til alle oppgaver og tjenester – uansett viktighet. Dette er utfordrende i situasjoner der aktører med beredskapsansvar trenger mobilnettene for å samhandle. Introduksjonen av ordningen «Prioritet i mobilnett», som PT har fastsatt krav til i 2013, er derfor ventet å være av stor betydning for styring av trafikken i unntakssituasjoner. Ordningen trer i kraft sommeren 2014.

I desember 2013 ble den store frekvensauksjonen (800-, 900- og 1800-båndet) gjennomført, etter at det politiske klarsignalet med tilhørende auksjonsbetingelser kom fra Regjeringen Stoltenberg våren 2013. Resultatet av auksjonen viste at en ny aktør har planer om utbygging av mobilt bredbånd i Norge. Selskapet Telco Data kjøpte store frekvensressurser, og i likhet med Telenor og TeliaSonera (NetCom) skal selskapet nå ta i bruk de viktige frekvensressursene som er ventet å gi bedre bredbånddekning via mobilnettene.

I 2013 har PT også tatt over en ordning fra det tidligere Kommunal- og regionaldepartementet om tildeling av bredbåndsmidler. De 200 mill. kroner som PT skal dele ut for første gang i 2014, skal gå til å støtte prosjekter som ikke er kommersielt lønnsomme å bygge ut. PT har brukt høsten 2013 til å forberede en ordning som både er enkel å administrere, hensiktsmessig for brukerne, og som kan aksepteres av EFTAs overvåkingsorgan ESA.

PTs organisasjon har i 2013 vært stabil, og sykefraværet er lavt. De identifiserte risikoelementene i styringen knytter seg særlig til fare for tap av kompetanse. I 2013 var også mangel på arbeidskraft knyttet opp mot den viktige auksjonen, en særlig risiko. Denne ble håndtert på en måte som gjorde at PT kom i land både med dette viktige oppdraget og med resten av de oppgavene som er identifisert i tildelingsbrevet for 2013.

Lillesand, 6. mars 2014

for Torstein Olsen
direktør

Innholdsfortegnelse

1	Effektiv og bærekraftig konkurranse	7
1.1	Markedsanalyser og vedtak	7
1.1.1	Grossistmarkedene for originerings og terminering (marked 2 og 3)	7
1.1.2	Grossistmarkedene for bredbånd (marked 4 og 5)	7
1.1.3	Terminering av tale i individuelle offentlige mobilkommunikasjonsnett (marked 7)	8
1.1.4	Markedet for tilgang til og originerings i mobilkommunikasjonsnett (marked 15)	9
1.2	Oppfølging, samlokalisering og tilgang til ekomnett	9
1.2.1	Marginskviestest	9
1.2.2	Klage vedørende tilgang til høyere datahastighetsklasser i mobilnett	9
1.2.3	Samlokalisering	10
1.2.4	Feilretting i kobbernettet	10
1.3	Individundersøkelse	10
1.4	Telenors omlegginger i fastnett	11
1.5	Tilsyn med vilkårene i Postens konsesjon	11
2	Frekvensressurser	12
2.1	Informasjon om nåværende og planlagt bruk av frekvensressursene	13
2.2	Auksjonen i 800/900/1800 MHz-båndet	13
2.3	Tildeling av frekvenser for kringkasting	14
2.4	Andre tildelinger til elektroniske kommunikasjonstjenester	15
3	Nummerserier, domenenavn og IP-adresser	15
3.1	Videreføring av nasjonalt samarbeidsorgan for IPv6	15
3.2	Revisjon av reglene for tildeling av domenenavn (navnepolitikken)	16
3.3	Oppfølging av arbeidet i «Arbeidsgruppe nummer» og NRDB	16
4	Robuste, sikre og pålitelige ekomtjenester	17
4.1	Tilsyn etter bortfall av elektronisk kommunikasjon i 2011	17
4.1.1	Minstekrav til reservestrøm i mobilnettene	18
4.1.2	3 døgn reservestrøm for lokalt viktige anlegg (Forsterket ekom)	19
4.1.3	Prioritet i mobilnett	19
4.2	Følg opp funn i sårbarhetsanalysen	19
4.3	Følg opp funn i samarbeid med DSB	20
4.4	Gjennomføre og evaluere forprosjekt fase to for felles ekomforståelse	21
4.5	Fremme bransjenorm for internettsikkerhet	21
4.6	Gjennomføre beredskapsøvelse	22

4.7	Øve ekomtilbydere i krisehåndtering	23
4.8	Tiltak for å bedre håndteringen av ekomkriser	23
4.9	Revidere reguleringen for bruk av personlig nødpeilesender	23
4.10	Følge opp arbeidet I Uninett Norid AS.....	24
4.11	Klassifiseringsforskriften.....	24
5	Oppdatert og hensiktsmessig regelverk.....	24
5.1	Bistå departementet ved revisjon av postregelverket	25
5.2	Oppdatere nummerforskriften.....	25
5.3	Vurdering av registreringsordning.....	25
5.4	Autorisasjonsforskriften	25
5.5	Særlige tjenester for sluttbrukere med spesielle behov	26
5.6	Datalagringsforskriften	26
6	Informere samfunnet om utviklingen i markedet.....	27
6.1	Informasjonsvirksomhet.....	27
6.2	Nettfart.no	28
6.3	Nettvett.no	29
6.4	Utredning om Telepriser.no	29
7	Fremme norske interesser internasjonalt	29
7.1	Videreutvikle informasjonsdelingen i forkant av internasjonale møter	30
7.2	Etablere rutiner for EFTA Board of Regulators.....	30
7.3	BERECs arbeid med internasjonal gjesting	30
7.3.1	Ny anbefaling om relevante markeder.....	31
7.4	BERECs arbeid med nettnøytralitet	31
7.5	Samarbeidet om finansiering og drift av sekretariatet for GAC.....	32
7.6	Følge opp arbeidet knyttet til nummerportering i CEPT	32
7.7	Bistå departementet i arbeidet innenfor UPU	33
7.8	CERP Plenar.....	33
8	Bedret samarbeid i forvaltningen.....	34
8.1	Nasjonal dialog om Internettpolitikk.....	34
8.2	samarbeidsavtaler og ansvarsavklaring med andre myndigheter	34
9	Vilkår og krav som går på tvers av målene.....	35
9.1	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	35
9.1.1	Strategisk overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (SOROS).....	35
9.1.2	Tilskudd til ekomsikkerhet og beredskap	35
9.2	Risikovurderinger.....	36

10 Vilkår og krav som gjelder administrative forhold	36
10.1 Sikkerhetstilstanden 2013	36
11 Personal og økonomi	36
11.1 Personalmessige forhold	36
11.2 Aktivitetsplikt i likestilling-, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.....	37
11.3 Lederplattform.....	38
11.4 Økonomi	38

Figurliste

Figur 1: Fornøyde ansatte etter vellykket auksjon	13
Figur 2: Fra øvingsmodulen til pilotsystemet Nettutfall.no.....	21
Figur 3: Stabsmøte under Øvelse Østland.....	22
Figur 4: Bjørn Amundsen fra Telenor og Torstein Olsen under PT-forum 2013	27
Figur 5: PTs representanter under CERPs 48. plenumsmøte i Kristiansand.	33

1 Effektiv og bærekraftig konkurranse

Mål 1:

Post- og teletilsynet skal legge til rette for effektiv og bærekraftig konkurranse i ekomarkedet, og for et velfungerende tilbud av post- og ekomtjenester over hele landet.

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- Gjennomføre markedsanalyser og eventuelt fatte vedtak om virkemiddelbruk i markeder hvor det er aktuelt.
- Følge opp vedtak, med særlig vekt på samlokalisering og tilgang til ekomnett.
- Gjennomføre en ny undersøkelse av etterspørselssiden i ekomarkedet (individundersøkelse).
- Følge utviklingen knyttet til Telenors omlegginger i fastnettet, og være særlig opptatt av hva omleggingen har å si for sluttbrukerne av fasttelefonitjenestene, USO-avtalen og Telenors grossistkunder i bredbåndsmarkedene.
- Føre tilsyn med at vilkårene i Postens konsesjon overholdes.

1.1 Markedsanalyser og vedtak

1.1.1 Grossistmarkedene for originering og terminering (marked 2 og 3)

Gjeldende markedsvedtak er fra august 2011, og det siste trinnet i den vedtatte prisreguleringen trådte i kraft 1. januar 2014. PT startet høsten 2013 arbeidet med oppdatering av LRIC¹-modellen for fastnett kjerne sammen med konsultentselskapet Analysys Mason. Informasjonsmøte for aktørene ble avholdt i Oslo i begynnelsen av september. Deretter pågikk datainnhenting fra aktørene i perioden frem til 15. oktober 2013. Utkast til modell ble presentert for aktørene 5. desember 2013 og deretter gjennomførte PT nasjonal høring med frist 24. januar 2014.

Arbeidet med modellen forventes ferdig i løpet av april 2014. Resultatene fra modelleringen blir benyttet for eventuell videre prisregulering i marked 2 og 3. PT planlegger å varsle nye vedtak høsten 2014.

1.1.2 Grossistmarkedene for bredbånd (marked 4 og 5)

PT har i 2013 arbeidet med høringsinnspillene etter høring av markedsanalyse og varsel om vedtak i grossistmarkedet for full og delt tilgang til faste aksessnett (marked 4), og i grossistmarkedet for tilgang for levering av bredbåndstjenester (marked 5). PT hadde møter

¹LRIC: Long Run Incremental Cost

med aktørene vinteren 2013 og besøkte også noen av Telenors fiberanlegg.

Bakgrunnen for møtene var særlig behovet for ytterligere å få belyst forhold knyttet til varslede tilgangspplikter og prisregulering av Telenors fiberaksessnett. PT notifikerte utkast til vedtak til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) 8. november 2013, og ESA ga sine kommentarer 9. desember.

PT har i vedtakene av 20. januar 2014 gitt utfyllende begrunnelser og på enkelte punkter oppdatert vedtakene i tråd med ESAs kommentarer. Hensikten med reguleringen er å legge til rette for ytterligere konkurranse i bredbåndsmarkedene, ved å sikre bredbåndstilbydere tilgang til Telenors aksessnett.

1.1.3 Terminering av tale i individuelle offentlige mobilkommunikasjonsnett (marked 7)

1. januar 2013 var målet om symmetriske priser for terminering av tale i mobilnett (termineringspriser) nådd. Maksimalprisen mobiloperatørene kan kreve for å ta i mot en samtale i sitt mobilnett, er nå 16 øre (inflasjonsjustert). Nedgangen i termineringspriser har i Norge, som i resten av Europa, vært betydelig de senere årene. De reduserte prisene for terminering av tale bidrar til økt forbrukervelferd, ved at prisene i større grad gjenspeiler de underliggende kostnader og dermed gir grunnlag for lavere sluttbrukerpriser. Den relativt lange perioden med asymmetri, har bidratt til at nye aktører har oppnådd en merinntekt som har gitt grunnlag for å kunne etablere seg og få fotfeste i det norske markedet. Tele2 og Network Norway, som har nytt godt av skjevregulering, har investert i infrastruktur og bidrar på den måten til økt infrastrukturbasert konkurranse. Ved utgangen av 2013 hadde Tele2 og Network Norway oppnådd 75 prosent befolkningsdekning i sine mobilnett.

Ny analyse av termineringsmarkedene ble påbegynt i 2013. Fremdriftsplanen tilsier at PT kan varsle nytt vedtak om virkemiddelbruk i tredje kvartal 2014. Det innebærer at varselet er forsinket i forhold til tidligere tidsanslag. Årsaken er prioritering av klagesaker knyttet til oppfølging av gjeldende regulering i markedet for tilgang til og samtaleoriginering i offentlige mobilkommunikasjonsnett (marked 15).

Prisregulering i marked 7 baseres på en LRIC-modell. Den oppdaterte LRIC-modellen (versjon 8) består av aktørspesifikke modeller for Telenor, Tele2 og TeliaSonera, i tillegg til modell for en generisk operatør. Modellresultatene foreligger både for LRIC⁺⁺, LRAIC² og ren LRIC, og modellene var på nasjonal høring i 2013.

De ferdigstilte modellene danner grunnlaget for kommende varsel om vedtak og bidrar til ytterligere harmonisering av reguleringen innenfor EØS-området, og legger grunnlag for eventuelle ytterligere prisreduksjoner for mobilterminering. I forbindelse med LRIC-modelleringen har PT fått oppdaterte beregninger av WACC³ som inngår i modellen.

² LRAIC: Long Run Average Incremental Cost

³ WACC: Weighted Average Cost of Capital

1.1.4 Markedet for tilgang til og origineringsnett i mobilkommunikasjonsnett (marked 15)

PT har i 2013 arbeidet med forslag til ny regulering av markedet for tilgang til og samtaleorigineringsnett i offentlige mobilkommunikasjonsnett (marked 15). Ettersom markedet ikke inngår i ESAs anbefaling over relevante markeder, innebærer vurderingen ny tre-kriterie-test, i tillegg til SMP⁴-analyse av og pålegg om særskilte forpliktelser. Varsel om vedtak ble sendt på nasjonal høring 16. januar 2014, med høringsfrist 3. mars.

PT konkluderer i varselet at det er behov for ytterligere regulering av markedet og at Telenor fortsatt har sterk markedsstilling.

PT viderefører en regulering som understøtter videre utbygging av konkurrerende mobilnett. Samtidig legger PT til rette for at selskaper som vil tilby tjenester og ikke har eget mobilnett, skal kunne konkurrere effektivt mot de etablerte netteierne ved å få leie tilgang til Telenors mobilnett.

PT tar sikte på å notisere utkast til vedtak til ESA i løpet av andre halvår 2014.

1.2 Oppfølging, samlokalisering og tilgang til ekomnett

1.2.1 Marginskvistest

Som et ledd i oppfølgingen av gjeldende regulering i marked 15, har PT utviklet et verktøy for marginskvistester. I desember 2013 fattet PT vedtak om oppfølging av kravet til ikke-diskriminering i marked 15 ved bruk av slike tester. I vedtaket redegjøres det for at gjeldende krav til ikke-diskriminering må forstås slik at en marginskvistest skal gjøres på et «all segment»-nivå. Denne forståelsen innebærer at testen av alle produktene som inngår, samlet sett skal gi positiv margin.

Resultatet fra en «all segment»-test viste positiv margin for MVNO⁵-tilgang og for tilgang til nasjonal gjesting.

Network Norway og TDC har påklaget sine tilgangsvilkår hos Telenor, og mener seg utsatt for marginskvis. På bakgrunn av resultatene fra marginskvistestene som inngår i vedtaket fra desember, har PT konkludert med at det ikke er grunnlag for å gripe inn overfor Telenor.

1.2.2 Klage vedørende tilgang til høyere datahastighetsklasser i mobilnett

PT mottok 11. juni 2013 klage fra Network Norway med påstand om at Telenor tilbyr høyere hastigheter til egen sluttbrukervirksomhet, enn til tilgangskjøpere av teknologier omfattet av tilgangsplikten.

Under behandlingen av klagen har det fremkommet at Telenor fra juni 2011 har begrenset den maksimale datahastigheten for kjøpere av tilgang til sitt mobilnett, til henholdsvis 8 Mbit/s

⁴ SMP: Sterk markedsstilling

⁵ MVNO: Mobile Virtual Network Operator

nedlink og 4 Mbit/s opplink. Hastighetsbegrensningene gjør seg fortsatt gjeldende. PT varslet 3. oktober 2013 at Telenor ikke har imøtekommet rimelige anmodninger om tilgang til samme hastigheter som Telenor tilbyr egen sluttbrukervirksomhet, og varslet at Telenor vil bli ilagt en overtredelsesbot på 5 mill. kroner.

I løpet av første kvartal 2014 avgjør PT hva som skjer videre i saken.

1.2.3 Samlokalisering

På bakgrunn av klage fra Mobile Norway 6. februar 2013 om avslag fra Telenor på anmodning om samlokalisering i Telenors mobilnett, har PT vurdert hvor langt Telenors forpliktelser til samlokalisering i marked 15 går. Vurderingen omfatter blant annet plikten til å begrunne avslag på anmodning om samlokalisering, plikten til å utlevere informasjon om infrastruktur det kan være aktuelt å be om samlokalisering i, Telenors plikt til å gjennomføre endringstiltak dersom det ikke er ledig kapasitet, og størrelsen på anleggsbidraget som kan kreves ved kapasitetsutvidelser. PTs vurderinger er gjort i brev av 23. august, der det også varsles overtredelsesbot overfor Telenor.

I vedtak 6. desember ble Telenor ilagt overtredelsesbot for overtredelse av plikten til å dokumentere og begrunne avslag på anmodning om samlokalisering og annen felles utnyttelse av infrastruktur, samt å gi tilgang til all informasjon som er nødvendig for å iverksette en anmodning om samlokalisering. Vedtaket er påklaget av Telenor.

1.2.4 Feilretting i kobbernettet

På bakgrunn av blant annet henvendelser fra aktører har PT fulgt opp Telenors endrede praksis med hensyn til prosedyre for feilretting i kobbernettet. Endringene innebærer blant annet at en feilsituasjon vil bli forsøkt løst ved at overføringshastigheten settes ned for å se om dette er tilstrekkelig for å oppnå stabil forbindelse. Dersom det ikke er tilstrekkelig å redusere hastigheten på linjen, kan grossistkunden bestille fysisk feilretting. Grossistkunder som ønsker utvidet service knyttet til feilretting, vil også kunne kjøpe et feilrettingsprodukt.

På grunnlag av informasjon innhentet fra Telenor, har PT i brev av 17. desember 2013 konkludert med at Telenors nye praksis ikke bryter med plikten til ikke-diskriminering i marked 4 og 5.

1.3 Individundersøkelse

Med bistand fra Respons Analyse har PT i 2013 gjennomført en landsdekkende spørreundersøkelse om befolkningens bruk av telefoni og Internett. Et tilfeldig utvalg på 6 758 innbyggere over hele landet ble i april 2013 invitert til å svare på undersøkelsen.

Det kom inn 1 652 svar, det vil si en svarprosent på 24.

Hensikten med undersøkelsen er i å gi PT enda bedre kunnskap om og forståelse for etterspørselssiden i ekomarkedene i Norge. Dette er viktig og nødvendig kunnskap for å kunne regulere de relevante markedene best mulig. PTs rapport fra undersøkelsen ble presentert på en egen pressekonferanse 27. november.

1.4 Telenors omlegginger i fastnett

PT har i 2013 holdt seg oppdatert om Telenors planer for omlegging av fastnettet til IP-baserte og mobile erstatningsløsninger. Sammen med SD har PT jevnlig deltatt på møter i referansegruppen. Gruppens formål er informasjons- og meningsutveksling knyttet til teknologiomleggingen, og spesielt følge med på pilotprosjektene Telenor har iverksatt, blant annet i Modalen.

PT har prioritert å publisere informasjon om det forestående teknologiskiftet helt i front på våre hjemmesider. PT har videre besvart en rekke henvendelser fra publikum knyttet til usikkerhet om når teknologiomleggingen faktisk vil finne sted, samt klargjort sluttbrukeres rettigheter.

SD ba i august 2012 PT vurdere hvordan de varslede endringene i Telenors infrastruktur vil påvirke de leveringspliktige tjenestene etter USO-avtalen, og om det er behov for å gjøre endringer i avtalen. PT ble også bedt om å vurdere om endringene er i tråd med forvaltningens og brukernes grunnleggende behov for ekomtjenester, herunder konsekvenser for beredskap, geografisk dekning, integritet og sikkerhet i nettet. I rapporten som ble ferdigstilt i mars 2013, identifiseres viktige konsekvenser omleggingene har for de leveringspliktige tjenestene, og sentrale spørsmål knyttet til integritet, sikkerhet og beredskap.

16. desember 2013 sendte PT i tillegg SD en vurdering av leveringsplikten Telenor har til å tilby offentlige betalingstelefoner. En hovedkonklusjon i rapporten er at plikten til å tilby betalingstelefoner kan avvikles som leveringspliktig tjeneste i sin nåværende form.

1.5 Tilsyn med vilkårene i Postens konsesjon

21. mars 2013 mottok PT Postens konsesjonsrapport for 2012, og i slutten av mai sendte PT sine kommentarer til SD. Posten oppfylte ikke kravet til fremsending over natten for fjerde kvartal 2012, som var 2,9 prosentpoeng under kravet. For året som helhet er imidlertid konsesjonskravet oppfylt. Årsaken til det lave resultatet i fjerde kvartal 2012 var nattstenging av Værnes flyplass i hele oktober, mer konsentrert juletrafikk enn vanlig, og uvær sør på Vestlandet i desember.

Posten gikk i 2011 over maksimalgrensen for antall virksomheter som er unntatt fra kravet Posten har til utlevering av sendinger seks dager per uke. PT har i denne forbindelse behandlet en forespørsel fra Posten om at maksimalgrensen for antallet virksomheter som er omfattet av dette unntaket, økes fra 35 til 50. Bakgrunnen for forespørselen var en omlegging av Postens praksis med utlevering av uadressert reklame til leveringspunkt som blir delt av privatpersoner og foreninger. Posten har informert om at endringen er av «teknisk art», og at effekten av denne ikke svekker sørvisnivået.

PT tok i brev av 14. februar 2013 Postens anmodning delvis til følge. PT fattet vedtak om at

maksimalgrensen for antallet virksomheter som omfattes av unntaket fra krav om utleveringshyppighet av prioritert brevpost og hentemeldinger på grunn av særlige geografiske forhold, kunne utvides fra 35 til 46 virksomheter.

Posten gjennomførte en større pris- og produktendring for produktene Massebrev, Postreklame adressert og Postabonnement (i hovedsak blad) med virkning fra 1. januar 2012. Endringen medførte en vesentlig prisøkning på produktene. For å dempe effekten av prisøkningen, innførte Posten overgangsordninger for de kundene det gjaldt. I september 2012 meddelte Posten at overgangsordningene ville bli videreført i 2013 og 2014. PT har vurdert om en slik videreføring er i strid med transparens- og ikke-diskrimineringskravet i konsesjonen, og har i den anledning hatt møte med Posten der selskapet informerte nærmere om de forlengede overgangsordningene. Antall kunder og de økonomiske effektene av overgangsordningene for kundene, vil reduseres fram mot opphøret av ordningene. PT konkluderte i januar 2013 med at videreføring av overgangsordningene i 2013 og 2014 ikke er i strid med transparens- og ikke-diskrimineringskravet i konsesjonen. PT la i denne sammenheng til grunn at overgangsordningene opphører fra 1. januar 2015.

PT mottok Postens produktregnskap for 2012 i september 2013. Posten anser at konsesjonskravet om kostnadsbasering er oppfylt og at enerettsområdet ikke er kilde til krysssubsidiering. Etter påfølgende avklaringer tok PT i januar 2014 produktregnskapet for 2012 til etterretning.

2 Frekvensressurser

Mål 2:

Post- og teletilsynet skal fremme effektiv bruk av frekvensressurser

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- *Vedlikeholde norsk frekvensplan og sørge for informasjon til markedet om nåværende og planlagt bruk av frekvensressursene.*
- *Gjennomføre auksjon av frekvenser i båndene 800/900/1800 MHz.*
- *Tildele ledige frekvensressurser ut fra markedsetterspørselen, bl.a. i bånd for elektroniske kommunikasjonstjenester, herunder kringkasting.*
- *Delta aktivt i arbeidet innenfor CEPT, herunder i arbeidet knyttet til alternative tildelingsformer (for eksempel utnyttelse av de hvite områdene i UHF-båndet og frekvensdeling basert på individuelle tillatelser (LSA)).*

2.1 Informasjon om nåværende og planlagt bruk av frekvensressursene

Nasjonal frekvensplan er oppdatert og informasjonen er eksportert til den europeiske frekvensportalen www.efis.dk (ECO Frequency Information System), i tråd med forpliktelsene som følger av beslutninger fra CEPT og EU.

PT har startet et prosjekt for å se på konsekvensene for bakkebasert kringkasting dersom 700 MHz-båndet tas i bruk til mobilt bredbånd. Båndet brukes i dag til kringkasting. Rapporten er etter planen klar ved utgangen av 2014 og vil være ett av grunnlagene for nærmere vurdering av fremtidig bruk av 700 MHz-båndet.

2.2 Auksjonen i 800/900/1800 MHz-båndet

Auksjonen ble gjennomført 2.-10. desember 2013 og i alt fire budgivere deltok i auksjonen. Totalprisen for frekvensene ble 1 784 702 000 kroner og TeliaSonera, Telenor og Telco Data vant frekvenser. TeliaSonera vant dekningsblokken og har dermed forpliktet seg til å oppfylle

Figur 1: Fornøyde ansatte etter vellykket auksjon

kravet på 98 prosent befolkningsdekning innen fem år.

PT fikk klarsignal og oppdrag om å gjennomføre auksjonen fra SD i april. Målet var at auksjonen skulle gjennomføres innen utgangen av året, siden enkelte av de eksisterende tillatelsene utløp 31. desember 2013. Tidsplanen var meget stram, og PT anbefaler at det i fremtiden settes av mer tid for gjennomføring av en så komplisert tildeling.

Selve auksjonen ble gjennomført via Internett på en løsning utviklet av konsulentselskapet DotEcon Ltd. Budgivningen forløp uten tekniske problemer og auksjonen ble fullført 10. desember. Nytt for denne auksjonen var at PT også benyttet en uavhengig tredjepart for å gå gjennom og kvalitetssikre auksjonsresultatet. Den eksterne revisjonen ble gjort av Smith Institute, og deres rapport er tilgjengelig på PTs nettsider. Ekstern revisjon var et ønske fra enkelte aktører og PT vurderte det til å være en god metode for å skape ekstra trygghet for at auksjonsresultatet skulle være riktig. Behovet for ekstern revisjon må vurderes fra gang til gang.

For at 800 MHz-båndet skal kunne tas i bruk er det stilt krav om at innehaverne sammen med aktørene som driver digitalt bakkenett for TV, skal opprette en samarbeidsorganisasjon for å håndtere eventuelle forstyrrelser fra mobilnettet mot TV. PT tok initiativ til et oppstartsmøte like etter auksjonen og arbeidet fortsatte etter nyttår. Det er et krav at organisasjonen skal være

opprettet senest to måneder etter at auksjonen ble avsluttet. Dersom det oppstår forsinkelser ut over de to månedene, vil PT vurdere om innehaverne i 800 MHz-båndet likevel kan få tillatelse til å sette i drift basestasjoner. PT følger utviklingen i samarbeidsorganisasjonen tett.

2.3 Tildeling av frekvenser for kringkasting

Lokalradioblokka består av 37 lokalregioner, som til sammen dekker hele fastlands-Norge. PT og Medietilsynet (MT) ble i mandat av 8. februar 2012 fra henholdsvis Kulturdepartementet og SD, bedt om å tildele anleggskonsesjoner og frekvenstillatelser for Lokalradioblokka med varighet til 31. desember 2016.

Den 6. juli 2012 lyste PT og MT ut frekvenstillatelser og anleggskonsesjoner for prøvedrift av digital lokalradio. Fristen for å søke var 31. august 2012, og det ble stilt krav om bankgaranti for hver region en ville søke på. Det kom inn flere søknader, og PT konstaterte overskuddsetterspørsel i åtte av lokalregionene.

Digitalradio Norge AS, A-Media AS og SBS Radio Norge AS registrerte seg som budgivere til auksjonen.

Auksjonen ble gjennomført 7. mars 2013 og foregikk på <http://auksjon.npt.no/>. Alle som var interessert kunne følge gjennomføringen av auksjonen på nettsiden.

Tabellen under gir en oversikt over resultatet av auksjonen.

Region	Navn på lokalregion	Vinner	Pris
1	Østfold	Digitalradio Norge AS	1 krone
2	Oslo, Asker, Bærum	Digitalradio Norge AS	1 krone
3	Akershus	SBS Radio Norge AS	120 000 kroner
8	Kongsberg, Drammen, Eiker	Digitalradio Norge AS	1 krone
13	Aust-Agder	Ingen bud	
16	Ryfylke	A-Media AS	1 krone
19	Nordhordland	Digitalradio Norge AS	1 krone
26	Sør-Trøndelag	Ingen bud	

Det ble ikke rapportert om noen tekniske problemer under auksjonen.

Gjennom denne auksjonen ble det åpnet for prøvedrift for digitalradio i Lokalradioblokka frem til ordinær oppstart 1. januar 2017. Det blir en ny utlysning med ordinær tildeling av tillatelser og konsesjoner før utløpet av prøveperioden.

I etterkant av tildelingen av seks lokalregioner i auksjonen 7. mars 2013 er ytterligere lokalregioner tildelt. Disse lokalregionene ble tildelt etter «først til mølla»-prinsippet i ordningen som var gjeldende i perioden fra 7. mars 2013 til 30. juni 2013. Ved utgangen av 2013 var totalt 19 av 37 lokalregioner tildelt.

2.4 Andre tildelinger til elektroniske kommunikasjonstjenester

PT har i 2013 tildelt spektrumstillatelser for 900 MHz offshore (Statoil AS), 1800 MHz offshore (Tampnet AS, Mobile Norway AS og Statoil AS) og for 2 GHz på Svalbard (Mobile Norway AS og Telenor). For 900 MHz offshore ble det konstatert overskuddsetterspørsmål og tildelingen ble gjennomført ved auksjon. For 1800 MHz offshore og 2 GHz på Svalbard var det ikke overskuddsetterspørsmål og tillatelsene kunne tildeles direkte. Alle frekvensene er avsatt til mobile tjenester, og mest sannsynlig anvendelse er mobilt bredbånd.

3 Nummerserier, domenenavn og IP-adresser

Mål 3:

Post- og teletilsynet skal fremme effektiv bruk av nummerserier, domenenavn og IP-adresser

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- *Videreføre nasjonalt samarbeidsorgan for innføringen av internettprotokoll versjon 6 (IPv6).*
- *Gjennomgå og følge opp revisjonen av reglene for tildeling av domenenavn (navnepolitikken), som utføres av Uninett Norid AS.*
- *Følge opp samarbeidet med bransjen og NRDB (Nasjonal Referansedatabase AS), herunder oppfølging av arbeidet i "Arbeidsgruppe nummer" om bransjenorm for nummervisning.*

3.1 Videreføring av nasjonalt samarbeidsorgan for IPv6

PT har tatt en aktiv rolle i arbeidet med å legge til rette for innføring av IPv6 i Norge. I 2013 arrangerte PT ett møte i nasjonal samarbeidsgruppe for IPv6. Formålet med arbeidsgruppen er å dele erfaringer og bidra til god dialog mellom ulike internettilbydere. Møtet samlet mange deltakere, og tilbakemeldinger tilsier at dette fortsatt er en aktuell og nødvendig arena.

Tall fra RIPE NCC⁶ fra desember 2013, viser at Norge fortsatt har en ledende posisjon i Europa når en måler andelen internettleverandører som har fått tildelt IPv6-adresser, og som «annonserer» disse på Internett. PTs bidrag har vært viktig for det gode resultatet, og arbeidet følges opp i 2014.

3.2 Revisjon av reglene for tildeling av domenenavn (navnepolitikken)

I dag er det bare bedrifter og andre organisasjoner som er registrert i Brønnøysund, som kan registrere domener direkte under .no. For privatpersoner er det opprettet et eget kategoridomene: priv.no. Privatpersoner må altså i dag registrere egne domener på tredjenivå under.no (kari-og-ola.priv.no). Uninett Norid AS (Norid) startet i 2013 arbeidet med en eventuell endring av regelverket for .no, slik at privatpersoner kan registreres direkte under .no (kari-og-ola.no). Dette ble diskutert i møte i Norpol (det rådgivende organet for regelverksspørsmål tilknyttet Norids forvaltning av .no) i november. I Norpol deltar PT blant annet sammen med IKT Norge, NHO, LO, ISOC Norge, Registrarforeningen, Patentstyret og norske myndigheter.

Flertallet i Norpol rådet Norid til å endre regelverket, slik at privatpersoner kan registrere domenenavn direkte under .no. Et mindretall bestående av NHO og Den norske dataforening (DND), mente at ordningen med at privatpersoner kun kan registrere under et eget kategoridomene bør bestå. Norid fortsetter arbeidet med en eventuell regelverksendring i 2014.

3.3 Oppfølging av arbeidet i «Arbeidsgruppe nummer» og NRDB

For å fremme effektiv bruk av nummerserier, har PT i 2013 fulgt opp samarbeidet med bransjen og NRDB (Norsk Referansedatabase AS). Det har blant annet skjedd gjennom deltakelse i Arbeidsgruppe Nummer. Gruppen har i 2013 hatt to hovedmøter (3. juni og 19. november).

I 2013 ble bransjerutine for én-dagsportering iverksatt. Det skjedde i to faser, hvorav fase én trådte i kraft 1. mars og fase to 15. oktober. En faggruppe under Arbeidsgruppe Nummer har håndtert forslag til rutineendringer. Undersøkelser gjort av NRDB viser at de nye og kortere porteringstidene benyttes i økende grad. Det gode samarbeidet mellom bransjen og PT innebærer at sluttbrukere nå vil få tilgang til tjenestene hos ny tilbyder innen kl. 16.00 virkedagen etter at man har inngått avtale om nytt abonnement. Dette bidrar ytterligere til å redusere barrierene for å bytte tilbyder.

⁶ RIPE NCC: The Réseaux IP Européens Network Coordination Centre

I november ferdigstilte Arbeidsgruppe Nummer bransjenormen «Retningslinjer for nummervisning». Retningslinjene reduserer uønsket manipulasjon med A-nummer, og bidrar til å øke tilliten til at anropsavsender eller avsender av SMS-er er korrekt. Bransjenormen er kunngjort på PTs hjemmesider og har fått oppmerksomhet i fagpressen. En oppdatering av normen blir vurdert i Arbeidsgruppe Nummer i juni 2014.

4 Robuste, sikre og pålitelige ekomtjenester

Mål 4:

Post- og teletilsynet skal bidra til at brukerne har tilgang til robuste, sikre og pålitelige elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- Følge opp tilbyderne av elektronisk kommunikasjonsnett og -tjenesters videre arbeid etter hendelsene med bortfall av elektronisk kommunikasjon i 2011, og vurdere om beredskapen er forbedret.
- Følge opp funn i sårbarhetsanalysen av mobilnett (og vurderingen av tiltak i transmisjon).
- Følge opp relevante funn i sårbarhets- og avhengighetsanalysen som tilsynet gjennomfører i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
- Gjennomføre forprosjekt fase to for felles ekomsituasjonsforståelse (FEKOMS) og evaluere dette.
- Fremme bransjenormer for internettsikkerhet i samarbeid med aktørene.
- Gjennomføre beredskapsøvelse sammen med Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens Vegvesen for kommuner på Østlandet.
- Øve ekomtilbyderne i krisehåndtering.
- Fremme tiltak for å bedre ekomsektorens evne til å håndtere ekomkriser og andre kriser hvor ekom er en sentral ressurs i håndteringen av krisen.
- Revidere reguleringen for bruk av personlig nødpeilesender.
- Følge opp arbeidet i Uninett Norid AS med å sørge for økt sikkerhet i domenenavnsystemet (DNSSEC).
- Følge opp klassifiseringsforskriften.

4.1 Tilsyn etter bortfall av elektronisk kommunikasjon i 2011

PT har gjennom 2013 arbeidet videre med å iverksette tiltak som ble foreslått i PTs rapport om ekstremværet Dagmar. De viktigste tiltakene er prioritert i mobilnett, sårbarhetsanalyse av ekomnettene, ekomveileder for kommunene, Nettutfall.no – kartbasert situasjonsbilde for

ekom, bedre reservestrømskapasitet i mobilnettene, og innføring av tre døgn reservestrøm for viktige lokale anlegg. Status for tiltakene er omtalt i egne punkter.

Bedring av reservestrømskapasitet i mobilnettene og innføring av tre døgn reservestrøm for viktige lokale anlegg er meget omfattende tiltak som krever flere års gjennomføringstid. Tiltakene vil gi et vesentlig løft i mobilnettenes robusthet mot strømbortfall.

Arbeidet med Dagmartiltakene har bidratt til skarpere fokus på sikkerhet og beredskap i ekomnettene, både fra tilbydernes side og fra aktører i andre sektorer.

I tillegg til de offentlige tiltakene, har tilbyderne iverksatt egne tiltak for å bedre sine beredskapsrutiner og styrke robustheten i utvalgte værutsatte områder.

Ekstremværhendelsene i 2013 og andre hendelser, har vist at tilbyderne har forbedret sin krisehåndtering vesentlig. Dette har blant annet vist seg gjennom bedre beredskapsrutiner og økt tilgang både på eget utstyr og beredskapsutstyr finansiert av myndighetene. Evnen til hendelseshåndtering og rapportering er også betydelig bedret.

PT har gjennomført stedlig tilsyn ved Telenors beredskapslagre på Fåberg og i Bodø, og ved operasjonssenteret i Oslo som har ansvar for rekvirering av utstyr i en krise- eller beredskapssituasjon. Tilsynsrapporten viser ingen vesentlige merknader eller avvik.

4.1.1 Minstekrav til reservestrøm i mobilnettene

I Dagmarrapporten foreslo PT å fastsette minstekrav til reservestrøm i mobilnettene for seks timers drift etter bortfall av strøm. Etter møter med de berørte mobiltilbydere, gjennomførte PT i 2012 en høring av et forslag som spesifiserte omfanget og unntakene til kravet.

På bakgrunn av høringssvarene, arbeidet PT videre med tiltaket i 2012 og første halvår 2013. PT sendte ut varsel om vedtak om minstekrav til reservestrømskapasitet i landmobile nett 1. juli 2013.

Det er forutsatt at tilbyderne dekker kostnadene ved tiltaket (ekomloven § 2-10 første ledd).

Kommentarer og betydelig forhøyede kostnadsanslag mottatt fra tilbyderne viste at det er behov for ytterligere presisering av vedtaket, for å sikre en lik forståelse av tilbydernes plikter. Intensjonen fra PT var å fatte vedtak i desember 2013, men de høye kostnadsanslagene og behovet for å presisere kravene har gjort det nødvendig å utføre en revidert kost-/nyttevurdering før endelig vedtak fattes. PT har engasjert konsulentselskapet Oslo Economics for å utvikle en kostnadsmodell for å kartlegge kostnadsdriverne og gi et grundigere kostnadsbilde. Tilbydere er aktivt med i denne prosessen. Endelig vedtak er planlagt i april 2014. Antatt gjennomføringstid er fem år.

4.1.2 3 døgns reservestrøm for lokalt viktige anlegg (Forsterket ekom)

PT har i påvente av statlig finansiering gjennomført forberedelsesaktiviteter for prosjektet «Forsterket ekom». Målsettingen er at det i alle landets kommuner etableres et sted hvor både lokal kriseledelse og øvrig befolkning, kan bruke egen mobiltelefon til kommunikasjon ved et strømutfall i minst tre døgn. Prosjektet er planlagt gjennomført i nært samarbeid med Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB). Tjenestene skal omfatte både tale- og datatrafikk. Alle pålegg i prosjektet rettes mot ekomtilbydere og hjemles i ekomloven § 2-10 annet ledd. Gjennomføring av hele programmet forutsetter finansiering over statsbudsjettet de kommende år.

For å skaffe erfaringer til et landsdekkende prosjekt, har PT i samarbeid med DSB, fylkesberedskapssjefene i Nordland, Møre og Romsdal samt Sogn og Fjordane, valgt ut seks kommuner for gjennomføring av pilotprosjekter i 2014. Utvalgte kommuner for pilotprosjektet er Vestvågøy (Leknes), Vågan (Svolvær), Norddal (Valldal), Sandøy (Steinshamn), Leikanger (Leikanger sentrum) og Førde (Førde sentrum). Ytterligere én pilotkommune blir utpekt i samarbeid med tilbyderne.

4.1.3 Prioritet i mobilnett

I 2012 bevilget Stortinget 30 mill. kroner til innføring av en prioritetsordning i mobilnett. Ordningen skal ivareta behovet for prioritering av taletrafikk i situasjoner med overbelastning og begrenset kapasitet, for inntil 10 000 utvalgte abonnenter. Utpeking av aktuelle brukere innen nasjonal og regional kriseledelse, operative beredskapsaktører og støttefunksjoner ivaretas av DSB. PT har hatt forslag til forskrift om prioritet i mobilnett på høring. Tilbydere med eget nett er tilbudt avtaler om etablering av prioritetsordning og kompensasjon av merkostnader for disse, men initiativet har ikke ført frem.

PT fastsatte 21. oktober 2013 forskrift om prioritet i mobilnett, og ordningen skal være implementert innen 30. juni 2014. Presiseringen av ekomloven § 2-10 gir grunnlag for at tilbyderne kan pålegges å dekke kostnadene for deler av implementeringen, i henhold til deres plikt til å prioritere viktige samfunnsaktører ved behov. Vedtak om kostnadskompensasjon for netteierne Telenor, TeliaSonera og Tele2 ble fattet 2. desember 2013. Telenor har påklaget vedtaket. DSB har utarbeidet en prioritert liste over offentlige og private aktørgrupper som skal kunne autoriseres som bestillere av prioritetsabonnement. PT skal forvalte autorisasjonsordningen, og arbeidet med å spesifisere ordningen er i gang.

4.2 Følg opp funn i sårbarhetsanalysen

Sårbarhetsanalysen fra 2011 identifiserte flere logiske og fysiske sårbarheter. Flere av de fysiske sårbarhetene er adressert i klassifiseringsforskriften. PT vurderer kontinuerlig tekniske

og organisatoriske krav til tilbyderne for å minske sårbarheter knyttet til blant annet kompetanse og rutiner.

Sambandsinfrastrukturen er en spesielt viktig ressurs som er felles ikke bare for mobilnettene, men også for andre ekomnett. PT fikk i 2012 gjennomført en overordnet kost- og nytteevaluering av tiltak for å styrke sambandsinfrastrukturen. Resultatene er et viktig grunnlag for PTs kontinuerlige arbeid med å identifisere kostnadseffektive tiltak for å styrke nettene på sambandssiden. Beredskapsavtalene med tilbyderne om myndighetsfinansierte beredskapstiltak er et viktig verktøy for å gjennomføre slike tiltak, jf. årsrapportens kap. 9.1.

I sårbarhetsanalysen av mobilnettene fremkom at PT *vil fremme krav til operatørene av mobilnettene om å beskytte nettene mot angrep fra eksterne nett og terminaler*. PT har gjennom 2013 hatt en tett oppfølging av GSM-operatørene om tiltak for å beskytte seg mot kjente sårbarheter i nettene, og fattet i september vedtak om i alt seks konkrete tiltak. Operatørene rapporterte ved årets slutt at sikkerheten er styrket. Tiltakene som er gjennomført styrker i betydelig grad GSM-nettenes egenskaper til å ivareta konfidensialitet og integritet.

4.3 Følge opp funn i samarbeid med DSB

Avhengighetsanalysen som ble gjennomført i samarbeid med DSB innarbeidet forslagene til tiltak som ble lagt frem etter utfallene i 2011, og knyttet enkelte av disse opp mot pågående aktiviteter hos DSB og andre aktører. PTs oppfølging av avhengighetsanalysen er derfor i stor grad tatt inn i arbeidet med oppfølging av utfallene i 2011. PT har i tillegg kommet med bidrag til andre sektorer i arbeidet med å følge opp tiltak som ROS-analyser og beredskapsplanlegging. Som tiltak på sentralt nivå omtaler rapporten arbeidet til DSB med Nasjonalt Risikobilde (NRB), og PT deltar i referansegruppen for NRB. PT deltar også i referansegruppen for KIKS-prosjektet til DSB (sikkerhet i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner).

I forbindelse med tiltak for å redusere brukernes sårbarhet overfor utfall av elektronisk kommunikasjon, utarbeider DSB en veileder for fylkesmenn, kommuner og etaters arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser. PT og DSB har samarbeidet om å lage en egen ekom-veileder som kan benyttes som supplement til DSBs veileder. Dette som et bidrag til å øke kunnskapen, bevisstheten og forståelsen for hvilke tiltak som kan iverksettes for å redusere risikoen for utfall av alle typer elektronisk kommunikasjon.

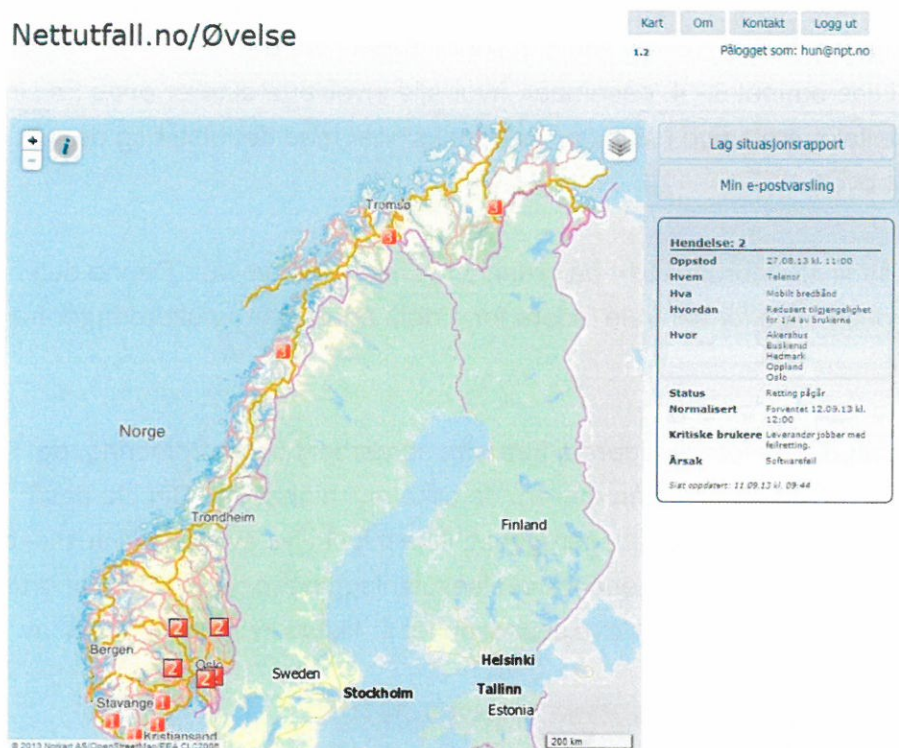
I oktober avholdt PT og DSB et kontaktmøte med presentasjon av viktige prosjekter og koordinering av felles prosjekter for økt ekomrobusthet. Samarbeidet med DSB fungerer godt og bidrar til en helhetlig og avstemt tilnærming til arbeidet med robusthet i ekomnett.

4.4 Gjennomføre og evaluere forprosjekt fase to for felles ekomforståelse

Erfaringene fra Dagmar og andre hendelser viser at det er behov for systematisert oversikt over tilstanden i ekomnett- og tjenester. PT har utviklet en pilotutgave av støttesystemet Nettutfall.no (tidligere FEKOMS). Nettutfall.no skal gi et samlet situasjonsbilde av tilstanden i ekomnett- og tjenester, med formål å støtte opp under beredskapsaktørens håndtering av krise- og beredskapssituasjoner.

Pilotutgaven av Nettutfall.no ble levert i august 2013, og ble testet ut under Øvelse Østland i desember. Erfaringene fra øvelsen viser at et felles situasjonsbilde er nyttig, men også at det er behov for å bedre funksjonalitet og brukervennlighet.

Nettutfall.no/Øvelse

Figur 2: Fra øvingsmodulen til pilotsystemet Nettutfall.no.

4.5 Fremme bransjenorm for internettsikkerhet

PT har siden oppstarten i 2013 deltatt i Kommisjonens initiativ Network and Information Security (NIS) Public-private Platform. Deltakere fra mer enn 130 europeiske private og offentlige organisasjoner jobber med å identifisere bransjenormer for Internettsikkerhet som kan støtte opp under det kommende NIS-direktivet. Det er etablert tre arbeidsgrupper. Gruppen PT deltar i fokuserer på god risikohåndtering og bevisstgjørende tiltak. De andre arbeidsgruppene omhandler utveksling av informasjon mellom aktører og sikkerhet i IKT og forskning og innovasjon. PT forventer at arbeidet leder til gode forslag til sikkerhetsrutiner og -normer for norske Internettaktører.

Videre revitaliserte PT i andre tertial arbeidet med sikkerhet og «abusehåndtering» på internett. Den nye arbeidsgruppen bygger på Internettgruppen og Abusegruppen. Første møte ble arrangert i Oslo 26. juni, med ca. 15 deltakere. Sentrale tema som bransjenormer for internettsikkerhet, beskyttelse mot spam og tjenestenektangrep ble diskutert.

Det er stor interesse i bransjen for denne arbeidsgruppen, som forsetter sitt arbeid i 2014.

4.6 Gjennomføre beredskapsøvelse

PT gjennomførte 3. og 4. desember Øvelse Østland i samarbeid med blant annet NVE og Statens Vegvesen. Deltakere var sentrale myndigheter fra departement og direktorater, samt private og offentlige aktører innenfor øvingsområdet som omfatter fylkene Hedmark, Buskerud, Østfold, Vestfold, Akershus og Oslo. Øvelsen skulle gjennomføres i to deler:

Del 1 var en spilløvelse i tidsrommet 3.- 4. desember, hvor alle involverte aktører øvde fra sine respektive lokaler. Alle deltakere ble øvd i sine normale funksjoner med det utstyr og de ressurser de til daglig rår over.

Del 2 av øvelsen ble utsatt til 12. februar 2014 på grunn av varslet ekstremvær. Denne delen av øvelsen er en diskusjonsøvelse for sentrale ledere for å dele erfaringer og utfordringer fra øvelsens første del.

Øvelse Østland avdekket et behov for ytterligere å forbedre samarbeid og koordinering, og særlig gjelder det rolle- og ansvarsfordelingen mellom de ulike myndighetene. Det ble også avdekket et behov for å gjennomgå rapporteringsregimet, ikke minst i lys av rollen til Justis- og beredskapsdepartementet og DSB. Erfaringene fra øvelsesplanleggingen og øvelsen gir grunn til å stille spørsmål om risikoerkjennelsen for øvelsesscenariet er tilstrekkelig hos enkelte av tilbyderne.

Figur 3: Stabsmøte under Øvelse Østland.

Øvelsen og de ulike ekstremværene har også avdekket behov for gjennomgang av PTs organisering og responstid når kriser oppstår.

Jevnlige øvelser med påfølgende tiltak i virksomhetene bidrar vesentlig til å sikre god kvalitet i krise- og hendelsehåndtering i sektoren.

4.7 Øve ekomtilbydere i krisehåndtering

PT brukte Øvelse Østland til å øve ekomtilbyderne i 2013. Også de ulike ekstremværene i 2013 har gitt PT innblikk i og forståelse for hvordan ekomtilbyderne håndterer kriser.

4.8 Tiltak for å bedre håndteringen av ekomkriser

PT har utarbeidet et utkast til instruks for Ekomberedskapsrådet (EBR). Instruksen er gjennomgått og diskutert med netteierne, og PT har også avklart innholdet med fylkesberedskapssjefene. Den foreløpige instruksen ble testet under Øvelse Østland 2013. Basert på denne erfaringen blir endelig instruks fastsatt i 2014. Etablering av EBR forventes å bedre samvirke mellom teletilbyderne og fylkesberedskapssjefene i en krisesituasjon.

Ekstremværsituasjonene i 2013 viste at tilbyderne har hatt tilstrekkelig god krisehåndtering. Både disse og andre hendelser, viser at tilbyderne aktivt benytter det myndighetsfinansierte beredskapsutstyret (iht. tidligere inngåtte beredskapsavtaler)

4.9 Revidere reguleringen for bruk av personlig nødpeilesender

PT utsteder tillatelser til bruk av personlig nødpeilesendere i Norge. Ordningen forvaltes med tanke på at brukerne skal ha sikkerhet for at redningstjenesten kan utføre en best mulig redningsaksjon ved utløst nødalarm, ved at riktige data for hver bruker til enhver tid er tilgjengelig. Dette muliggjør rask kartlegging av nødsituasjoner, redningsinnsats som er tilpasset den aktuelle situasjonen og at unødig bruk av redningsressurser skjer ved feil utløst alarm. Antall brukere av ordningen har vært jevnt stigende over mange år og PT konkluderer med at den har kommet for å bli. Derfor foreslår PT at det utarbeides forskriftskrav for gjeldende praksis, slik at vilkårene blir lettere tilgjengelige for brukerne. Dette vil også gi bedre grunnlag for tilsyn.

4.10 Følge opp arbeidet I Uninett Norid AS

Innføring av DNSSEC⁷ innebærer innføring av en teknisk standard for å gjøre domenenavnsoppslag sikrere og mer robuste mot angrep. Det er et prioritert prosjekt for Norid, og bidrar til økt sikkerhet i domenenavnsystemet under .no. I møtet med Registrarforeningen i desember 2013 presenterte Norid en tidsplan for innføring av DNSSEC. Det ble informert om at fase én av DNSSEC- prosjektet allerede var startet opp i 2013, med en del tekniske forberedelser til utrulling av sikkerhetssystemet. Videre ble det informert om at fase to av prosjektet er planlagt ferdig utviklet vinteren 2014. Denne innebærer DNSSEC-signering av registrerte domener under .no, og driftssetting i løpet av sommeren 2014.

PT følger opp arbeidet i dialog med ISP-ene og Norid. Det bør i denne forbindelse også vurderes hvorvidt statlige nettsider/tjenester under .no bør signeres, slik at de er klargjort for bruk av DNSSEC.

4.11 Klassifiseringsforskriften

Klassifiseringsforskriften trådte i kraft 1. januar 2013. Forskriften setter krav til klassifisering og sikring av anlegg i elektroniske kommunikasjonsnett. PT publiserte samtidig en veiledning til forskriften, og en rapporteringsmal. PT har mottatt rapportering på klassifiserte anlegg i henhold til klassifiseringsforskriften § 14, og data er blant annet behandlet i GIS (geografisk informasjonssystem), for å få overordnet oversikt over kritisk infrastruktur. Dette danner grunnlaget for det videre arbeidet med forskriften etter at fristen for å gjennomføre sikringstiltak etter forskriften går ut 1.juli 2014.

5 Oppdatert og hensiktsmessig regelverk

Mål 5:

Post- og teletilsynet skal bidra til at regelverket på post- og ekomområdene er oppdatert og hensiktsmessig i lys av teknisk og markedsmessig utvikling

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- *Bistå departementet ved et eventuelt behov for revisjon av postregelverket, herunder Postens konsesjon.*
- *Oppdatere nummerforskriften i tråd med endringer i ekomregelverket.*
- *Vurdere mulig avvikling av registreringsplikten for leverandører og radioforhandlere i sin nåværende form og erstatte den med nødvendig regulering som er tilpasset forholdene i markedet, teknologisk utvikling og tilstøtende regelverk.*

⁷DNSSEC: The Domain Name System Security Extensions

- *Arbeide videre med forslag til endringer i reguleringen av særlige tjenester for funksjonshemmede og andre sluttbrukere med spesielle behov, og i tillegg vurdere og foreslå eventuelle andre tiltak for å sikre et fremtidsrettet og likeverdig ekomtilbud for disse gruppene.*

5.1 Bistå departementet ved revisjon av postregelverket

PT har bistått SD i arbeidet med ny postlov.

5.2 Oppdatere nummerforskriften

En endringsforskrift til nummerforskriften trådte i kraft 1. mars 2013. Endringene gjelder blant annet en klargjøring av at permanent bruk av norske nummer i utlandet, forutsetter tillatelse fra PT. Endringene omfatter videre en oppdatering av vilkår for nummertildeling og en bestemmelse om at PT skal forvalte og koordinere ID-koder for analog og digital lydkringkasting. Endringene omfatter også definisjoner av stedsuavhengige nummer, nummer for maskin-til-maskin kommunikasjon og nummer for landmobile tjenester. Da ny ekomlov trådte i kraft 1. juli ble også nummerforskriften § 17 oppdatert med virkning fra 1. januar 2014. Endringene ble foretatt for å unngå dobbeltregulering, jf. ny § 2-4 a i ekomloven.

5.3 Vurdering av registreringsordning

PT har tidligere konkludert med at registreringen av leverandører og radioforhandlere var uhensiktsmessig. Vi har derfor i 2013 arbeidet med å klarlegge hvordan de hensyn som ligger i forskriften, best kan ivaretas på andre måter. Viktige hensyn er oversikt over markedet, gebyrfinansiering av PTs aktiviteter, import av utstyr som ikke oppfyller EØS-krav og informasjonskrav til forhandlerleddet. Arbeidet avsluttes i 2014.

5.4 Autorisasjonsforskriften

Installasjon og vedlikehold av elektroniske kommunikasjonsnett krever rett kompetanse for at brukerne skal ha pålitelige ekomtjenester. I 2012 reviderte og forenklet PT regelverket for å bli autorisert installatørvirksomhet for elektronisk kommunikasjonsnett. Tre installatørkategorier ble slått sammen til én kategori for ekomnettautorisasjon (ENA). Etter en overgangsperiode er det nå kun ENA-autorisasjon som gjøres. PT har jevn pågang av henvendelser av virksomheter som ønsker å bli autorisert, og arbeider aktivt for at ordningen skal bli kjent i alle bransjer hvor ekomnettinstallasjon er aktuelt. Erfaringene med den nye forenklete ordningen er jevnt over gode.

5.5 Særlige tjenester for sluttbrukere med spesielle behov

PT har i 2013 utredet dagens regulering av ekomtilbudet for funksjonshemmede og sluttbrukere med spesielle behov, jf. rapport oversendt SD i desember 2013. Det er behov for å sikre at de aktuelle gruppene sidestilles med andre sluttbrukere på ekomområdet.

Forslagene i rapporten tar utgangspunkt i hva som kan/bør gjennomføres innenfor rammene av dagens reguleringsmodell (USO-avtalen) på kort til mellomlang sikt, men peker også på langsiktige mål og behov for endringer i rammebetingelser. Rapporten behandler også diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, og foreslår tiltak for å gjennomføre prinsippene om universell utforming i ekomsektoren slik det er krav til i denne loven.

I tilknytning til arbeidet med rapporten, har PT hatt flere møter med aktører på området, herunder Telenor, NAV og interesseorganisasjoner. For å sikre et relevant ekomtilbud for de aktuelle brukergruppene, kreves det ofte tverrfaglig tilnærming og forståelse. PT har besluttet å gjennomføre flere møter fremover i form av et bredt sammensatt samarbeidsforum. Forumet kan være et naturlig sted å utvikle bransjenormer/standarder som kan fremme «beste praksis» i forhold til universell utforming/tilgjengeliggjøring på området.

5.6 Datalagringsforskriften

PT fastsatte forskrift om lagringsplikt for bestemte data og om tilrettelegging av disse dataene («datalagringsforskriften») 14. mai 2013. Datalagringsforskriften utdyper hvem som skal lagre hvilke data og når, hvordan og hvor raskt slike data skal gjøres tilgjengelige for de som har lovlig tilgang. I tillegg presiseres visse administrative forhold knyttet til selve lagringen.

Forskriften er en del av en tiltakspakke som implementerer datalagringsdirektivet i Norge iht. Stortingets vedtak i april 2011.

Forskriften trer i kraft sammen med ekomloven § 2-7a om lagringsforpliktelsen.

På oppfordring fra PT har de største tilbyderne kommet godt i gang med arbeidet med en bransjestandard for implementering. Denne omfatter spesifisering av hvilke dataelementer som skal lagres, utleveringsgrensesnitt, brukerhåndbok og behandling av innsynsbegjæringer. For å legge til rette for gjennomføringen av forskriften, samarbeider PT med ekombransjen, Datatilsynet og Politidirektoratet.

6 Informere samfunnet om utviklingen i markedet

Mål 6:

Post- og teletilsynet skal informere samfunnet om utviklingen i post- og ekomarkedet.

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- Legge til rette for at ulike målgrupper enkelt kan få tilgang til den informasjonen de trenger innenfor tilsynets arbeidsområde på hjemmesiden www.npt.no.
- Aktivt gå ut med informasjon om tilsynets saksfelt og sakene tilsynet arbeider med, og delta i samfunnsdebatten.
- Videreutvikle egne kanaler for nyheter og informasjon fra tilsynet, til utvalgte målgrupper.
- Videreutvikle Nettfart.no som tilsynsverktøy, sørge for at måleverktøyet er dagsaktuelt og tilpasset brukernes behov.
- Videreføre Nettvett.no som en felles nasjonal portal, og ta initiativ til at andre myndigheter og private aktører innen sikkerhet på Internett benytter siden.

6.1 Informasjonsvirksomhet

I 2013 har PT fortsatt arbeidet med å legge til rette for at ulike brukergrupper skal nyttiggjøre seg informasjon fra tilsynets ulike saksfelt. Hjemmesiden npt.no er fremdeles den klart viktigste distribusjonskanalen for deling av informasjon, men i tillegg har vi tatt i bruk andre kanaler for å distribuere informasjon og gi innspill i samfunnsdebatten.

PT er ikke spesielt aktiv på sosiale medier, men har i økende grad tatt i bruk Twitter for å legge ut korte budskap og spre nyheter til andre målgrupper enn de vi tradisjonelt har på npt.no. På Facebook har vi valgt å holde en lav profil, og prøve oss litt frem. Det er viktig for PT ikke å åpne opp for kanaler der vi er usikre på om vi kan følge opp i diskusjoner med brukere osv. Det er viktig å klargjøre at PT ikke kan drive «saksbehandling» via disse kanalene, Vår Facebookside er derfor først og fremst opprettet for å være et alternativ hvis det er problemer med hjemmesiden, og for kommunikasjon under kriser.

Figur 4: Bjørn Amundsen fra Telenor og Torstein Olsen under PT-forum 2013

PT har i 2013 hatt flere kronikker i fagmediene. Vi har også holdt en rekke innlegg på konferanser i inn- og utland, og legger vekt på å hente frem og kommentere deler av vår virksomhet som kan være særlig aktuelle i pågående samfunnsprosesser og debatter.

I 2013 har PT hatt en kraftig økning i antall treff med bransjen. Vi har invitert til en rekke faglige dypdykk, og vi har presentert store undersøkelser om elektronisk informasjon. Våre fagtreff er populære både i bransjen og blant journalister, og vi ser en økende deltakelse fra analytikere og meglermiljøer på våre arrangementer.

PT-forum, Frekvensforum og Nasjonal sikkerhetsdag er arrangert i Lillesand, alle med fullt hus. En rekke andre fora for smalere faggrupper er arrangert i Oslo.

6.2 Nettfart.no

Gjennom 2013 har antall besøk til tjenesten fortsatt å øke. Fra et gjennomsnittlig antall besøk pr. måned på ca. 60 000 i 2011 og 75 000 i 2012, er tallet for 2013 ca. 104 000.

I februar ble statistikkmodulen i Nettfart.no gjort offentlig tilgjengelig. Brukere kan nå sammenligne resultatene fra over 90 ulike bredbåndsabonnementer i det norske markedet. Lanseringen ble fanget opp i fagpressen, og også gjengitt i de største nettavisene. Det ble i mediene fokusert på at få produkter faktisk gir 100 prosent av den utlovede kapasiteten. Som en oppfølging av dette arrangerte PT og Forbrukerombudet i september et møte med de største leverandørene av Internettaksess. Her ble bransjen utfordret på trenden i måleresultatene fra Nettfart.no, og til å se på hvordan den best kan sikre kundene en fullverdig leveranse. Et resultat av dette er at tilbyderne satte i gang ulike kampanjer for å informere kundene om feilkilder knyttet til dårlig dekning fra trådløst nett, gammelt utstyr med mer.

For å ha en oppdatert oversikt over de ulike bredbåndsabonnementene på markedet, har det vært tett kontakt med og gjennomgang av tilbydernes publiserte opplysninger. Det er avgjørende for å sikre at brukerne oppfatter tjenesten som relevant, og muliggjør også at måleresultatene deles med andre.

Viktige deler av Nettfart.no er i 2013 oppgradert, slik at tjenesten er forberedt for måling av kapasitet opp mot 1000 Mbit/s. Utvalgte tilbydere har deltatt med testing og verifisering.

I tillegg til å være en god forbrukertjeneste, gir Nettfart.no PT den nødvendige basis for å være en sterk og selvstendig stemme i dialog med aktørene i markedet.

6.3 Nettvett.no

Arbeidet med Nettvett.no er videreført i perioden. Arbeidet med å finne gode samarbeidspartnere og utsikter til grenseflater mot andre aktører som kan utnyttes i større grad, har vært prioritert. Det er gjennomført møter med aktører som Telenor, Microsoft, Norsk senter for informasjonssikring (NorSiS) og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM). PT opprettholder ambisjonen om en felles nasjonal portal og fortsetter dette arbeidet i 2014.

6.4 Utredning om Telepriser.no

PT satte i første tertial 2013 i gang en utredning om Telepriser.no, der det ble vurdert mulige driftsformer for portalen. Årsaken er at det har skjedd store endringer i ekomarkedene de siste par årene. Dette gjelder særlig for mobiltelefoni, som er den suverent mest brukte tjenesten på Telepriser. PT har innhentet erfaring fra blant andre Sverige, som har lagt ned sin tjeneste Telepriskollen. I andre tertial mottok PT høringsinnspill fra bransjen og forbrukermyndighetene. På oppdrag fra PT har Netlife Research i tredje tertial vurdert behovet for og innholdet i en mulig fremtidig tjeneste. Oppfølging av rapporten er til vurdering i PT.

7 Fremme norske interesser internasjonalt

Mål 7:

Post- og teletilsynet skal fremme norske interesser i internasjonalt arbeid innenfor post- og ekomarkedene og være oppdatert på den internasjonale utviklingen på disse områdene.

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- *Videreutvikle informasjonsdelingen mellom tilsynet og norske aktører i forkant av internasjonale møter.*
- *Etablere rutiner for EFTA Board of Regulators sammen med regulatørene i Island og Liechtenstein.*
- *Engasjere seg i BERECs arbeid, med vekt på å videreføre arbeidet med nettnøytralitet og internasjonal gjesting, og delta i arbeidet med revisjon av ny anbefaling om relevante markeder.*
- *Videreføre samarbeidet med myndighetene i Nederland og Brasil om finansiering og drift av sekretariatet for GAC (Governmental Advisory Committee) i ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers).*
- *Følge opp arbeidet knyttet til nummerportering i CEPT (The European Conference of Postal and Telecommunications Administrations).*

- *Bistå departementet i arbeidet innenfor UPU (Universal Postal Union) gjennom året, etter nærmere avtale.*

7.1 Videreutvikle informasjonsdelingen i forkant av internasjonale møter

PT har i 2013 for alvor tatt i bruk offentlig kalenderdeling. Dette vil si at både nasjonale og internasjonale møter PT deltar i, ligger i front på vår hjemmeside. Her kan alle interesserte følge med på hvilke fora vi deltar i, og kontakte PT med innspill osv. Kalendertjenesten er svært populær i bransjen, som melder at dette er en fin måte å følge med på tilsynets arbeid. PT har også arrangert møter i forkant av store internasjonale møter, for på den måten å få med seg bransjens og andre myndigheters syn på viktige saker. Ett eksempel er arbeidet med Internet Governance Forum, der PT representerer Norge.

7.2 Etablere rutiner for EFTA Board of Regulators

Det har i 2013 ikke vært mulig å etablere rutiner for EFTA Board of Regulators i BEREC⁸ fordi Norges tilknytning til BEREC fortsatt er uavklart. PT har i stedet deltatt aktivt sammen med SD og de øvrige EFTA EØS-landene i arbeidet med å forsøke og sikre tilstrekkelig deltakelse i BEREC.

7.3 BERECs arbeid med internasjonal gjesting

PT har deltatt aktivt i BERECs arbeid med å utforme retningslinjer til EUs forordning om internasjonal gjesting (531/2012). De generelle retningslinjene ble oppdatert og publisert i mars 2013, mens retningslinjer til forordningens artikkel 4 og 5 om separat salg av internasjonal gjesting ble ferdigstilt og publisert i juli.

I juni gjennomførte PT en kartlegging av hvordan aktørene etterlever pliktene i gjeldende forordning. Netteiere og MVNOer besvarte et spørreskjema utarbeidet av BEREC. Resultatene viser at aktørene jevnt over har innrettet seg etter det nye regelverket.

I følge forordningen skal BEREC også på årlig basis kartlegge transparens og muligheter for å sammenlikne sluttbrukerpriser for internasjonal gjesting. Kartleggingen som ble gjort i 2013, omfattet både hvilken informasjon tilbyderne, forbrukerorganisasjoner og nasjonale tilsynsmyndigheter gir. Rapporten ble publisert i desember 2013 og konkluderte med at tilbyderne generelt gir informasjon om vilkår og priser for hvert enkelt abonnement, men at det er rom for forbedringer knyttet til å gi informasjon om forbruk i sanntid og mulighetene for å sammenlikne ulike prisplaner. Verktøyet på telepriser.no som benyttes til å estimere

⁸ BEREC: The Body of European Regulators for Electronic Communications

databehov, ble i denne sammenheng trukket frem som et godt eksempel på hvordan man kan veilede forbrukere. Det til tross for at verktøyet i utgangspunktet er beregnet for å gi veiledning til valg av abonnement nasjonalt.

PT har gjort alle rapporter tilgjengelig via npt.no/internasjonalgjesting.

Kommisjonen presenterte sommeren 2013 flere tilleggsforslag (Single Telecom Market) som påvirker gjeldende forordning for internasjonal gjesting. Flere av disse oppfattes som kontroversielle ettersom de delvis setter til side verktøy i reguleringen som er ment å tre i kraft fra juli 2014. PT har deltatt i BERECs arbeid med å kommentere Kommisjonens forslag, og har i arbeidet også innhentet synspunkter fra tilbyderne. For å informere bredt var også internasjonal gjesting ett av temaene da PT inviterte til faglig dypdykk i Oslo i oktober 2013.

7.3.1 Ny anbefaling om relevante markeder

I samsvar med rammedirektivet artikkel 15 skal Kommisjonen jevnlig gjennomgå anbefalingen over markeder som er egnet for sektorspesifikk forhåndsregulering. Den gjeldende anbefalingen fra Kommisjonen er fra desember 2007, mens den korresponderende og likelydende anbefalingen fra ESA er fra november 2008. Kommisjonen har påbegynt arbeidet med ny anbefaling, og PT har i 2013 bidratt i BERECs arbeid med å gi innspill til den nye anbefalingen. PT vil i 2014 følge det videre arbeidet i BEREC i forbindelse med Kommisjonens utkast til ny anbefaling.

7.4 BERECs arbeid med nettnøytralitet

PT har også i 2013 ledet BERECs Net Neutrality Expert Working Group. Nettnøytralitetsarbeidet utføres i en rekke delprosjekter.

Delprosjektet for kvalitetsovervåkning og nettnøytralitet (Monitoring Quality of Service – Practices and Platforms) samler kunnskap fra eksisterende nasjonale og internasjonale målesystemer for internettkapasitet, og utarbeider anbefalinger for hvordan regulatørene best kan observere kvalitet og nettnøytralitet på internettjenestene som tilbys i markedet. En offentlig høring av prosjektrapporten er planlagt første kvartal 2014.

Et annet delprosjekt (Ecodem – Ecosystem dynamics and demand side forces) som studerer betydningen etterspørselssiden har for de valgene som tilbydersiden gjør, er også etablert. Det forventes at arbeidet klargjør i hvor stor grad forbrukerne vektlegger nettnøytralitet ved valg av tilbyder for internettilknytning i fast- og mobilnett. Datainnsamlingen til prosjektet er utlyst som et offentlig anbud.

Etter at EU-Kommisjonen publiserte forslaget til «Connected continent»-forordningen, har BEREC utført et tverrfaglig arbeid med den foreslåtte forordningen. BEREC har hatt kritiske

kommentarer til forslaget, men har vurdert nettnøytralitetsdelen av forslaget som relativt positiv. BEREK har anbefalt konkrete endringer til denne nettnøytralitetsreguleringen som innspill i den politiske behandlingen av saken.

7.5 Samarbeidet om finansiering og drift av sekretariatet for GAC

PT har ved deltakelse i ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), og den rådgivende komiteen GAC (Governmental Advisory Committee) vært initiativtaker for å opprette og finansiere et selvstendig sekretariat for forbedring og effektivisering av nasjonale myndigheters arbeid med den internasjonale domenenavnsadministrasjonen. Dette har vært et samarbeid med myndighetene i Brasil og Nederland.

På ICANN-møtet i Buenos Aires i november, var sekretariatet på plass og operativt i henhold til korttidskontrakt signert mellom ICANN og firmaet ACIG⁹. Firmaet har fått oppdraget med å forestå sekretariatsfunksjonen for GAC med inntil to personer. Det pågår fremdeles arbeid med å fullføre den detaljerte funksjonsbeskrivelsen i en mer langvarig kontrakt.

Donorlandene (Norge, Brasil og Nederland) har etablert den generelle mekanismen for å formidle betaling for tjenester til GAC sekretariatet. Dette er etablert i form av en stiftelse i Sveits, der det også er mulig for andre land å overføre penger for finansiering av sekretariatsfunksjonen på lengre sikt. Det forventes at den endelige kontrakten for videreføring av sekretariats tjenester fra ACIG er på plass i løpet av første kvartal 2014.

PTs innsats på dette området bidrar til en sterkere myndighetsposisjon innenfor det allerede etablerte regimet.

7.6 Følge opp arbeidet knyttet til nummerportering i CEPT

PT har i 2013 ledet Project Team Number Portability (PTNP) i CEPT ECC¹⁰. Gruppen ser på områder for harmonisering innen nummerportering og har blant annet utarbeidet en NP Best Practice, samt en veiledning til en-dagsportering. I 2013 har gruppen særlig fokusert arbeidet rundt tjenesteportering (beholde nummer ved bytte av tjenestetype), tredjeparts adgang til porteringsinformasjon og bruk av telefonnummer utenfor opprinnelig tilbyders verdikjede.

I november ble PT tildelt formannskapet i Working Group on Numbering and Networks, som er hovedgruppen PTNP sorterer under. Som følge av dette vil PT frasi seg formannsposisjonen i PTNP i løpet av første halvdel av 2014, men vil fortsatt delta i gruppen.

⁹ ACIG: Australian Continous Improvement Group

¹⁰ ECC: The Electronic Communications Committee

7.7 Bistå departementet i arbeidet innenfor UPU

PT har i 2013 bistått SD i arbeidet innenfor UPU. Som et ledd i arbeidet har PT deltatt på møter i CERP Working Group UPU og UPUs Council of Administration. PTs deltakelse må blant annet sees i lys av at Norge for tiden har formannskapet i CERP Working Group UPU og komitéen Governance and Regulatory issues i Council of Administration. PTs oppgave er å bidra til å fremme norske interesser på postområdet sammen med SD. Under møtene i Council of Administration i slutten av april deltok PT på det første møtet i en ad hoc-gruppe som skal arbeide med å revidere UPU-regelverket og etablere en permanent konvensjon.

PT har også etter det deltatt med et innspill til ad hoc-gruppen.

7.8 CERP Plenar

PT arrangerte CERPs 48. plenums møte 23. og 24. mai 2013. Møtet ble holdt i Kristiansand med bred deltakelse fra medlemslandene. I møtet ble det blant annet rapportert fra ulike kontaktmøter mellom CERP, EU og PostEurop, og møtedeltakerne fikk statusrapporter fra arbeidsgruppene i CERP; WG Policy og WG UPU. CERPs formann informerte videre om den nye samarbeidsavtalen (Memorandum of Understanding) som er inngått mellom UPU og CERP. På siste dagen av møtet ble det holdt en paneldiskusjon om CERPs framtidige rolle.

Figur 5: PTs representanter under CERPs 48. plenums møte i Kristiansand.

8 Bedret samarbeid i forvaltningen

Mål 8:

Post- og teletilsynet skal bidra til bedret samarbeid i forvaltningen.

For å nå dette målet skal Post- og teletilsynet i 2013:

- *Bidra til en nasjonal dialog om Internettpolitikk og videreføre nasjonalt Internet Governance Forum, i samarbeid med andre norske myndigheter og private aktører.*
- *Avklare grenseflater mellom og nødvendigheten av samarbeidsavtaler med relevante organisasjoner/virksomheter.*
- *I saker der andre myndigheter kan være involvert skal tilsynet ta kontakt for å sikre ansvarsavklaring.*

8.1 Nasjonal dialog om Internettpolitikk

PT er opptatt av dialog mellom nasjonale internettaktører for å bevare et åpent, transparent, sikkert og robust nett. Nasjonalt IGF¹¹ ble arrangert for andre gang 9. oktober i Oslo, med foredrag og dialog om styring og utvikling av Internett. Til stede var deltakere fra offentlige myndigheter, organisasjoner, næringsliv samt universitets- og forskningsmiljøet. Hovedtema for årets IGF var styringsmodellen for Internett, nasjonalt og internasjonalt - den såkalte «multi stakeholder-modellen». Problemstillingene dreier seg om hvem som setter premisene for utvikling av Internett, og hvilke fora som eksisterer for dialog mellom de involverte.

Utfordringene rundt styring og utvikling av Internett er internasjonale. Til stede på møtet var også EUs ambassaderåd i Norge, Martin Lassen Skylv. Han fortalte at EU har startet det såkalte GIPO-prosjektet (Global Internet Policy Observatory), som skal kunne overvåke internettrelatert global politikktutvikling gjennom datainnsamling i stor skala. PT redegjorde for engasjementet innenfor det internasjonale IGF, som er et verdensomspennende møtested for dialog om utviklingen av Internett.

Det er en økt erkjennelse av betydningen av Internettpolitikkområdet både på nasjonalt og internasjonalt nivå. PT vil derfor i samarbeid med andre videreføre satsningen på en bred nasjonal dialog på området.

8.2 samarbeidsavtaler og ansvarsavklaring med andre myndigheter

PT har i 2013 fortsatt arbeidet med å avdekke og klargjøre hvilke myndigheter som har ansvar på områder som PT også arbeider med. Hensikten er å bidra til at staten ikke gjør

¹¹ IGF: International Governance Forum

dobbeltarbeid, og ikke minst sikre at forvaltningen sammen bidrar til mest mulig innenfor de ulike ansvarsområdene. PT har derfor fortsatt å invitere til samarbeidsmøter og legge grunnen for samarbeidsavtaler med andre myndigheter. I 2013 har PT inngått samarbeidsavtale med Kystverket og Sjøfartsdirektoratet, og hatt samarbeidsmøter blant annet med Forbrukerombudet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Noregs vassdrags- og energidirektorat, Direktoratet for Nødkommunikasjon og Forbrukerrådet.

9 Vilkår og krav som går på tvers av målene

9.1 Samfunnssikkerhet og beredskap

9.1.1 Strategisk overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (SOROS)

PT har under utarbeidelse en strategisk overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse i samferdselssektoren (SOROS) etter oppdrag fra SD. Fase én og to er gjennomført i 2013. Plan og tiltaksprogrammet skal være klart i løpet av 1. kvartal 2014 og dekker perioden 2014 – 2016. Det foreslåtte programmet legger opp til en betydelig styrking av PTs aktiviteter innen sikkerhets- og beredskapsområdet.

9.1.2 Tilskudd til ekomsikkerhet og beredskap

Forskrift om prioritet i mobilnett ble innført 21.oktober 2013. PT har gitt de aktuelle tilbyderne delvis kostnadsdekning gjennom enkeltvedtak datert 2.desember 2013. Med hjemmel i ekomloven § 2-10 annet ledd, ble det i 2013 inngått beredskapsavtale med Telenor Norge AS, TeliaSonera Norge AS og Broadnet AS om administrative og organisatoriske beredskapstiltak, drift og vedlikehold av transportabelt utstyr som myndighetene har finansiert, investeringer i ekominfrastruktur og beredskapsutstyr. I tillegg ble det inngått avtale med Telenor Norge AS om investering, drift og vedlikehold av deres fortifikatoriske anlegg.

Tiltakene i avtalene bygger blant annet på PTs anbefalinger etter ekstremværet Dagmar og skal bidra til mer robust infrastruktur, alternative framføringsveier og bedre håndtering av bortfall av elektronisk kommunikasjon.

I 2013 har en tilbyder etter avtale med PT anskaffet seks faste reservestrømanlegg for transmisjonsknutepunkter på værutsatte steder på Nord-Vestlandet. Det er gitt tilskudd til anskaffelser av 14 mobile reservestrømaggregat. I tillegg er det anskaffet radiolinjemateriell til 28 radioforbindelser, og fem mobile basestasjoner er oppgradert med nytt radioutstyr. Det er anskaffet fem batteripakker for mobile telefonsentraler.

Til sammen har tilbyderne anskaffet 37 satellittelefoner, plassert hos sentrale personer i tilbydernes kriseledelse både sentralt og regionalt.

En tilbyder har opprettet nye reservedelslagre i Tromsø og Porsgrunn. Det er etablert en ekstra forbindelse i IP-nettet mellom Ålesund og Oslo. Det er også gitt tilskudd til opprettelse av en maritim beredskapsavtale for skjøting av sjøkabler på Vestlandet.

9.2 Risikovurderinger

I første tertial leverte PT en rapport som vurderte risikoen knyttet til målene i tildelingsbrevet. Rapporten viste at de fleste hovedmål hadde lav eller moderat risiko. Enkeltaktivitetene som tenderte mot «rød sone» ble spesielt fulgt opp gjennom 2013. Rapporten og resultatene for 2013 viser at PT har god oversikt over og håndterer risikoene som truer måloppnåelsen på en god måte.

10 Vilkår og krav som gjelder administrative forhold

10.1 Sikkerhetstilstanden 2013

PT har ikke registrert noen uønskede hendelser i 2013.

Det ble i 2013 gjennomført sikkerhetsrevisjon innen fagområdene informasjonssikkerhet, kryptosikkerhet, fysisk sikkerhet, IT-sikkerhet og personellsikkerhet. I tillegg til fagspesifikke emner i revisjonen, var det felles fokus på å kartlegge kompetanse i sikkerhetsarbeidet i de ulike fagområdene.

I ledelsens evaluering av sikkerhetsarbeidet er det nedfelt krav til kompetanse for personell med oppgaver i sikkerhetsorganisasjonen.

11 Personal og økonomi

11.1 Personalmessige forhold

Ved utgangen av 2013 var det 152 ansatte i PT, og av disse var ni i midlertidige stillinger. Det er 36 prosent kvinner og 64 prosent menn. Tre av 14 ledere er kvinner, det vil si en kvinneandel på 21 prosent. Videre har PT 12 personer med innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarer åtte prosent.

Sykefraværet var 3,7 prosent, og vi hadde tre personer med redusert funksjonsevne i arbeidstrening dette året. Vi har videre sysselsatt en lærling innenfor IKT-servicefaget.

Mål	2010	2011	2012	2013
Reduksjon i sykefraværet* - Mindre enn 5 prosent	4,6 prosent	3,2 prosent	4,6 prosent	3,7 prosent
Økt sysselsetting av personer med redusert funksjonsevne - PT skal legge til rette for at personer med redusert funksjonsevne skal kunne prøve seg i jobb i PT, samt ivareta egne ansatte på best mulig måte	Det ble ikke sysselsatt noen personer med redusert funksjons-evne	Det ble sysselsatt én person med redusert funksjons-evne	Det ble sysselsatt to personer med redusert funksjons-evne	Det ble sysselsatt tre personer med redusert funksjons-evne

*Sykefraværet på nasjonalt nivå skal ikke overstige 5,6 prosent, jf. protokollen mellom partene av 24. februar 2010.

11.2 Aktivitetsplikt i likestilling-, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

I 2013 hadde PT følgende mål tilknyttet IA-avtalen:

1. PT har som resultatmål at sykefraværet skal være lavere enn 5 prosent.
2. PT skal legge til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne prøve seg i jobb, og i tillegg ta vare på egne ansatte på best mulig måte.
3. Yrkesaktivitet etter fylte 50 år skal forlenges med seks måneder.

PT ønsker reell likestilling og størst mulig mangfold gjennom likebehandling innenfor lederrekruttering, lederutvikling, kompetanseoppbyggende arbeidsoppgaver, deltagelse i prosjekter og videreutdanning.

PT skal være en trygg og inkluderende arbeidsplass der de ansatte uavhengig av etnisk tilhørighet, alder og funksjonsevne opplever å bli respektert og sett. Bygget er planlagt med hensyn til mest mulig universell utforming, slik at det ikke skal være hindringer for eventuell ansettelse av funksjonshemmede, og det benyttes spesielle hjelpemidler i forbindelse med arbeidsstilling og bruk av IKT-utstyr der det er nødvendig.

Yrkesaktiviteten for PT-ansatte som er 50 år eller eldre har økt med to måneder fra 2012 til 2013. Sammenligner man med 2009-nivået har yrkesaktiviteten for gruppen økt med 13 måneder. For å legge til rette for at seniorer skal stå lenger i arbeid, er ordningen med fire ekstra fridager, i tillegg til avtalefestede dager, videreført. Temaet seniorkompetanse ble også tatt inn som et eget punkt i medarbeidersamtalen dette året.

11.3 Lederplattform

I 2013 ble det innført en lederplattform i PT. Hensikten er å tydeliggjøre hva som kjennetegner god PT-ledelse ut fra de mål, strategier og verdier vi har. Plattformen handler om styring, involvering og tilrettelegging.

Ledelse i PT skal kjennetegnes av:

- Best resultat skal være styrende i all PT-ledelse.
- PT-ledere er tydelige, uredde og handlekraftige.
- De involverer og tilrettelegger for faglig utvikling.

Ledelsesplattform:

Styre		Involvere og tilrettelegge	
PT-ledelse	PT-ledere	PT-ledelse	PT-ledere
Tydlig retning og forståelige mål	Sjekker at mål og oppdrag er klare både for medarbeidere og andre ledere. Gir tydelige frister og er klar på forventninger.	Faglig nysgjerrighet	Lytter til, viser interesse for og undersøker nye perspektiver. Gir medarbeiderne rom for utvikling innenfor de områdene PT trenger.
Resultat viktigere enn prosess	Setter grenser, prioriterer mellom oppgaver og er tydelig på effektiv bruk av ressurser. Rekrutterer de beste.	Ansvar og engasjement for hele PT	Legger til rette for aktiv dialog med medarbeidere og ledere på tvers av seksjoner og avdelinger. Løfter frem faglige seire og deler suksesser.
Endringsvillig kultur	Aksepterer at feil kan skje, og utfordrer vanetenking..	Åpenhet	Skaper trygge rammer for å gi innspill, og etterspør motforestillinger.

Styre ←----- tyngdepunkt -----> Involvere og tilrettelegge

For å oppnå best resultat må PTs ledere både styre, involvere og tilrettelegge. Tyngdepunktet i PT-ledelse ligger mot styringsdelen. Tabellen gir uttrykk for hva som skal kjennetegne og være forventet av felles PT-ledelse, og av den enkelte PT-leder.

11.4 Økonomi

Kap. 1380 Post- og teletilsynet

PTs bevilgning i statsbudsjettet for 2013 utgjorde 202,3 mill. kroner. I supplerende tildelingsbrev ble beløpet på post 01 redusert med 4,8 mill. kroner, mens det på bakgrunn av lønnsoppgjøret 2013 ble tildelt 1,3 mill. kroner i lønnskompensasjon. Overføringer fra 2012 utgjør 0,5 mill. kroner på post 45 og 36,1 mill. kroner på post 70. Endelig tildeling på kapittel 1380 er 235,3 mill. kroner.

Det er totalt regnskapsført 203,2 mill. kroner på kapittel 1380. Beløpet fordeler seg med 158,3 mill. kroner til driftsutgifter, 11,0 mill. kroner til større anskaffelser og vedlikehold, og 33,8 mill. kroner til tilskudd til telesikkerhet og beredskap.

Nedenfor følger kommentarer til regnskapstallene fordelt på de ulike postene.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	163 900 000
Overføring fra forrige termin	0
Endring i bevilgning, jfr. brev fra SD av 19.12.2013, supplerende tildelingsbrev	-4 800 000
Endring i bevilgning, jfr. brev fra SD av 3.10.2013, lønnskompensasjon	1 290 000
Sum bevilgning	160 390 000
Regnskap	158 332 168
Mindreutgift	2 057 832
Motregnet kap. 4380, post 03	0
Motregnet kap. 4380, postene 15, 16 og 18	2 987 246
Mindreutgift motregnet merinntekter og refusjoner	5 045 077

Av regnskapsført beløp på 158,3 mill. kroner fordeler 98,5 mill. kroner seg på lønn og arbeidsgiveravgift (før refusjoner), 16,1 mill. kroner til reiseutgifter mm, 14,5 mill. kroner til bygningers drift/lokalleie, 11,6 mill. kroner til konsulenter, 14,3 mill. kroner til kontortjenester og de resterende 3,4 mill. kroner til andre driftskostnader

Mindreutgiften korrigert for refusjoner utgjør 5,0 mill. kroner. Avviket gjelder hovedsakelig lavere lønnskostnader med 4,5 mill. kroner (refusjoner fra NAV og ubesatte stillinger) og lavere kostnader til konsulenttjenester med 1,8 mill. kroner.

Mindreforbruket balanseres mot reguleringsfondet.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	10 500 000
Overført fra forrige termin	454 000
Sum bevilgning	10 954 000
Regnskap	11 047 394
Merutgift	-93 394
Søkes overført til 2014	0
Resterende merutgift	-93 394

Av regnskapsført beløp på 11,0 mill. kroner utgjør 3,2 mill. kroner kjøp av programvarelisenser, 2,7 mill. kroner utvikling av LRIC-modeller, 2,2 mill. kroner kjøp av verktøy og instrumenter, 2,0 mill. kroner anskaffelser til bygninger, samt 0,9 mill. kroner til målebil med tilhørende utstyr. Det regnskapsførte beløpet er på nivå med bevilgningen.

Post 70 Tilskudd til telesikkerhet og beredskap

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	27 900 000
Overført fra forrige termin	36 078 000
Sum bevilgning	63 978 000
Regnskap	33 831 900
Mindreutgift	-30 146 100

Post 70 er en tilskuddsordning for tiltak innen telesikkerhet og beredskap. Tilskuddene tildeles ekomtilbydere for å kompensere for merkostnadene som følger av avtalte tiltak mellom PT og hver tilbyder, jf. Ekomloven § 2-10, annet ledd.

Ordinær tildeling i 2013 var på 27,9 mill. kroner. Av tildelingen for 2012 ble 6,1 mill. kroner overført til 2013. I 2012 ble det i tillegg tildelt 30 mill. kroner som er øremerket en engangsinvestering for å etablere en ordning med prioritet i mobilnett. I påvente av ny forskrift for tiltaket ble tildelt beløp i 2012 overført til 2013. Sum bevilgning for 2013 utgjør dermed 64 mill. kroner.

For 2013 har PT inngått avtaler med tre tilbydere om investeringer i ekinfrastruktur og beredskapsmateriell, oppgradering og vedlikehold av fortifikatoriske fjellanlegg samt til administrative og organisatoriske beredskapstiltak. Tiltakene i avtalene bygger blant annet på PTs anbefalinger etter ekstremværet Dagmar og bidrar til mer robust infrastruktur, alternative framføringsveier og bedre håndtering av eventuelt bortfall av elektronisk kommunikasjon. Utbetalinger for avtalte tiltak i 2013 utgjør 33,8 mill. kroner.

Forskrift om prioritet i mobilnett ble innført 21. oktober 2013. PT har gitt de aktuelle tilbyderne delvis kostnadsdekning gjennom enkeltvedtak datert 2. desember 2013. Kostnadsdekningen forfaller til utbetaling i løpet av 2014 etter fyllestgjørende dokumentasjon.

PT søker dermed om å overføre den ubenyttede engangsbevilgningen på 30 mill. kroner til 2014, inklusive ikke utbetalte midler til ordinære tiltak i 2013. Dette utgjør til sammen 30,1 mill. kroner.

Kap. 4380 Post- og teletilsynet

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	154 400 000
Endring i bevilgning, jfr. brev fra SD av 19.12.2013, supplerende tildelingsbrev	-8 800 000
Endring i bevilgning, jfr. brev fra SD av 3.10.2013, lønnskompensasjon	1 290 000
Sum bevilgning	146 890 000
Regnskap (inkl. refusjoner)	144 482 197
Mindreinntekt	2 407 803

PT har i 2013 inntektsført 144,5 mill. kroner på kapittel 4380. Nedenfor følger kommentarer til inntektene fordelt på poster.

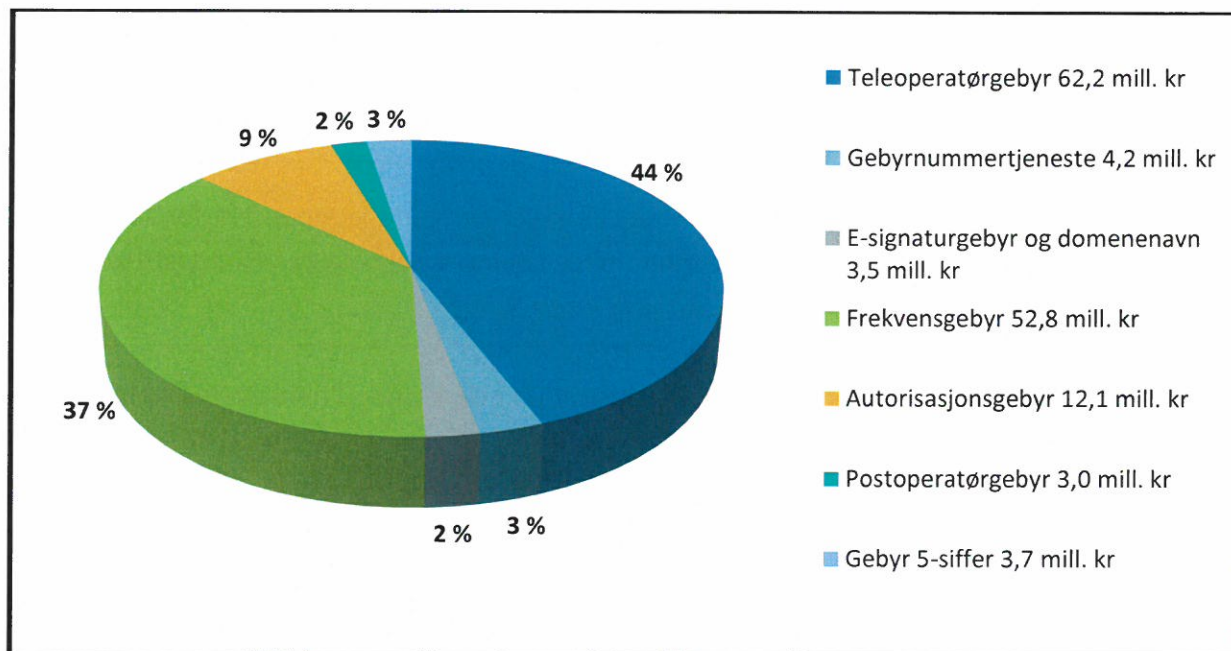
Post 01 Diverse gebyrer

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	154 400 000
Endring i bevilgning, jfr. brev fra SD av 19.12.2013, supplerende tildelingsbrev	-8 800 000
Endring i bevilgning, jfr. brev fra SD av 3.10.2013, lønnskompensasjon	1 290 000
Sum bevilgning	146 890 000
Regnskap	141 494 951
Mindreinntekt	5 395 049

Post 01 omfatter gebyrer til PT og utgjør 141,5 mill. kroner. Tap på fordringer utgjør kun 0,3 mill. kroner.

PT har en mindreinntekt på 5,4 mill. kroner i forhold til inntektskravet. Avviket skyldes tilpasning for å nå målet om en reduksjon av reguleringsfondet.

Gebyrene fordeler seg følgende måte:

Post 15 Refusjon av arbeidsmarkedstiltak

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	0
Regnskap 2013	5 690
Merinntekt	5 690

Post 16 Refusjon foreldrepenger

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	0
Regnskap 2013	1 474 299
Merinntekt	1 474 299

Post 17 Refusjon lærlinger

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	0
Regnskap 2013	38 205
Merinntekt	38 205

Post 18 Refusjon sykepenger

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2013	0
Regnskap 2013	1 469 052
Merinntekt	1 469 052

Merinntektene på postene 15-18, til sammen 3,0 mill. kroner, gjelder refusjon fra NAV regnskapsført i 2013.

Post 51 Reguleringsfondet

IB pr. 01.01.13	45 649 754
Overføring fra reguleringsfondet	-14 443 365
UB pr. 31.12.2013	31 206 389

I 1992 ble reguleringsfondet opprettet. Fondet er et verktøy for å kompensere for tilfeldige utgifts- og inntektsvariasjoner, slik at kravet om full kostnadsdekning kan tilfredsstilles uten store gebyrendringer i det enkelte år.

Reguleringsfondet var ved inngangen til 2013 på 45,6 mill. kroner. I henhold til St.prp. nr. 24 (2008-2009) er intensjonen at fondet gradvis skal nedtrappes. I følge Prop. 1 S (2012-2013) ble det bevilget 10 mill. kroner i inntekter/overføring fra reguleringsfondet.

I supplerende tildelingsbrev ble bevilgningen på post 51 økt til 14 mill. kroner.

Ved regnskapsavslutningen ble det overført 14,4 mill. kroner fra fondet, hvilket er 0,4 høyere enn det som var lagt til grunn i supplerende tildelingsbrev.

Saldo på reguleringsfondet pr. 31. desember 2013 er 31,2 mill. kroner.

Sum inntekter kap. 4380, postene 01-18	144 482 197
Sum utgifter kap. 1380, postene 01 og 45	169 379 562
Inntektsunderskudd før overføringer	-24 897 365
Overført fra 2012 post 01	0
Overført fra 2012 post 45	454 000
Finansiering av radiostøykontrollen	10 000 000
Inntektsunderskudd	-14 443 365
Søkes overført til 2014, kap. 1380, post 01	0
Søkes overført til 2014, kap. 1380, post 45	0
Fra reguleringsfondet	-14 443 365

Kap. 5583 post 70 5-sifret nummerserie – forvaltning

5-sifret nummerserie forvaltning, avgiftsdel	25 593 896
--	------------

Post- og teletilsynet administrerer ordningen med 5-sifret nummerforvaltning. Inntektsført beløp på 25,6 mill. kroner innebærer en økning på 0,1 mill. kroner fra 2012.

Disposisjoner gjort i medhold av fullmakter etter Bevilgningsreglementet

I tildelingsbrevet for 2013 fikk PT fullmakt til å inngå avtale om kjøp av tjenester utover 2013.

Følgende avtaler er inngått fram i tid:

Avtaler inngått for 2014:

Lillesand Næringsbygg AS	9 707 000,-
Leieavtale lokaler Lillesand	
Andre driftsavtaler	2 007 000,-
Totalt inngåtte avtaler for 2014	11 714 000,-

Avtaler inngått for 2015:

Lillesand Næringsbygg AS	9 707 000,-
Leieavtale lokaler Lillesand	

Avtaler inngått for 2016:

Lillesand Næringsbygg AS	9 707 000,-
Leieavtale lokaler Lillesand	

Avtaler inngått for 2017:

Lillesand Næringsbygg AS	9 707 000,-
Leieavtale lokaler Lillesand	

Beløpene indeksreguleres årlig.

